

ภาพที่ 5 ศึกษาดูงาน : ศึกษาและรวบรวมข้อมูล

หลังจากการศึกษาดูงาน กลุ่มได้จัดเวทีสรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดูงานร่วมกันในวันที่ 17-18 พฤศจิกายน 2546 โดยมีผู้ร่วมเวทีเป็นคณะวิจัย คณะกรรมการฝ่ายบริหาร คณะกรรมการฝ่ายดำเนินการและสมาชิกทุกคน รวม 40 คน ช่วยกันรวบรวมข้อมูลและระดมความคิดเห็น จากการการศึกษาดูงาน

ภาพที่ 6 เวทีสรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาดูงาน

จากการจัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นประเด็นร่วมกันได้แนวคิดจากการศึกษาดูงาน ดังนี้

กลุ่มผ้าต้นมือบ้านกระจันที่มีความเป็นมาคล้ายกับกลุ่มป่าแดงเริ่มจากเจ้าของได้เรียนการทำผ้าห่มเด็ก (Baby Quilt) โดยได้รับความช่วยเหลือจากมิชชันนารีชาวอเมริกันทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ และด้านการตลาด ในระยะแรกสินค้าผ้าต้นมือบ้านกระจันจะจำหน่ายในตลาดต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ แต่หลังจากเหตุการณ์ถล่มตึกเวิร์ลเทรด ตลาดต่างประเทศซบเซาลงจึงได้หันมาจำหน่ายตลาดในประเทศโดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จุดแข็ง ด้านคุณภาพสินค้าพบว่าเหตุที่สินค้าผ้าต้นมือบ้านกระจันมีราคาสูงเนื่องจาก

1. ใช้วัสดุอย่างดีเป็นผ้าฝ้ายแพบริดคุณภาพสูงอย่างดี สีไม่ตก ใยโพลีเอสเตอร์อย่างหนา
2. มีขั้นตอนการผลิตที่ประณีต มีการซัก รีด ทำความสะอาดอย่างดี
3. การสอยใช้สอยแบบเกี่ยวหรือแบบมั่ง ซึ่งจะทนมาก การด้นใช้สะดึงขนาดใหญ่และใช้เข็มเบอร์ 11 อย่างสั้น ทั้งการสอยและการด้นมีความถี่สม่ำเสมอ
4. แบบและลายสวยงามเนื่องจากสมาชิกในครอบครัวผู้ผลิตจับด้านศิลปะเป็นผู้ออกแบบ และลูกค้าต่างประเทศจะเป็นผู้ออกแบบส่งมาให้
5. ค่าจ้างสอย ด้นแพงกว่าค่าจ้างในเครือข่ายเทศบาลตำบลช่อแฮเกือบสองเท่า
6. การวาดลายต้นจะใช้การวาดแบบฟรีแฮนด์ (ซึ่งในกลุ่มผ้าต้นมือป่าแดงยังไม่มีผู้ทำได้)

ด้านการตลาด พบว่าสินค้าสามารถขายได้ราคาสูงมากคือตั้งแต่ 5,000–10,000 บาท ทางกลุ่มได้ใช้งานมือเป็นจุดขาย โดยเน้นให้ลูกค้าเห็นคุณค่าของงานมือที่จะต้องมีความประณีต หากจะสั่งซื้อมากๆ ต้องสามารถรอนานได้ ปัจจุบันมีกลุ่มลูกค้าอย่างต่อเนื่อง

จุดอ่อน คือ ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ลงทุน เป็นผู้บริหารจัดการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ออกแบบ และวางแผนการผลิต จ้างแรงงานผลิต และจำหน่ายเองทั้งหมด มีปัญหาเรื่องการผลิตสินค้าให้ทันความต้องการของลูกค้าคือ ไม่สามารถรับออเดอร์คราวละมาก ๆ ได้ เพราะสมาชิกคือแม่บ้านเกษตรกรในหมู่บ้านที่รับงานไปทำที่บ้าน เหมือนการจ้างแรงงานทั่วไป

หลังจากสมาชิกได้ร่วมกันศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานที่ผ่านมาของกลุ่มกับกลุ่มผ้าต้นมือบ้านกระจัน พบว่า กลุ่มผ้าต้นมือบ้านป่าแดงมีจุดเด่นที่มีภูมิปัญญาด้านการชิงผ้าให้ตรงและตึง โดยใช้ไม้สักทำเป็นกรอบชิงผ้าได้ตึงกว่าและใช้กางให้สูงในระดับที่สามารถนั่งเก้าอี้ทำได้ ทำให้ไม่เสียสุขภาพ ในส่วนของฝีมือสอย ด้นนั้นไม่แตกต่างกัน และอาจจะสวยงามกว่า แต่สิ่งที่ด้อยกว่าคือวัสดุที่ใช้คุณภาพไม่ดีเท่า และราคาขายถูกกว่า

เมื่อได้ข้อสรุปจากการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของกลุ่มแล้วสมาชิกจึงได้ร่วมกันปรับปรุงและวางแผนแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. การพัฒนากำลังการผลิตได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 การสอนและพัฒนาฝีมือการด้น การสอยให้กับสมาชิกใหม่ เพื่อให้สามารถรับงานจากผู้ผลิตในกลุ่มไปทำได้อย่างมีคุณภาพและทันกับความต้องการผลิต โดยมี วิทยากร ได้แก่ นางบัวเหลี่ยม ปาละ นางบัวผัน รุ่งเรือง นางสมบุรณ์ แดงจีน นางสุพัตรา นวลจันทร์ เป็นผู้สอนขั้นตอนการผลิต ในช่วงทดลองรูปแบบๆ โดยศาลาการเปรียญวัดบ้านป่าแดงเป็นสถานที่เรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ทำให้สมาชิกใหม่สามารถพัฒนาทักษะและฝีมือจนถึงขั้นผลิตและจำหน่ายได้

ภาพที่ 7 ฝึกอบรมสมาชิกใหม่โดยใช้วิทยากรในกลุ่ม

1.2 ส่งสมาชิกใหม่ 5 คน คือ นางจันทร์เพ็ญ นาขวัญ นางรานี ปลาลาศ นางอรรณ กองกาญจน์ นางสาวกัตธนีย์ สูงศักดิ์ และนางสาวพนสิน ชุ่มใจ เข้ารับการอบรมในโครงการฝึกอาชีพหลักสูตรเตรียมเข้าทำงาน กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาการผลิตผ้าด้นมือรุ่นที่ 1 ซึ่งอุตสาหกรรมจังหวัด พานิชย์จังหวัด และพัฒนาชุมชนร่วมกันจัดขึ้น โดยมีกลุ่มผ้าด้นมือบ้านธรรมเมืองเป็นแกนนำ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2547 เป็นเวลา 2 เดือน ผลทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถในการทำผ้าด้นมือจนสามารถเป็นวิทยากรและกลับมาช่วยสอนสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่มได้

ภาพที่ 8 อบรมโครงการฝึกอาชีพหลักสูตรเตรียมเข้าทำงาน สาขาการผลิตผ้าพื้นเมือง

ซึ่งจากการติดตามสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการฝึกอบรมพบว่าทุกคนมีความพอใจ ประทับใจและสามารถพัฒนาฝีมือได้อย่างมาก ดังที่นางสาวกัตถนีฯ สูงศักดิ์ ได้เล่าว่า

“... การไปอบรมครั้งนี้ทำให้ได้เทคนิควิธีการเพิ่มขึ้นอีกมาก ทั้งการวางผ้า การตัดผ้า การวาดลายต้น ซึ่งพี่คราม (คุณสงราม สามี คุณศิริวรรณ หัวหนากลุ่ม) เก่งมากเลย เขาจะแกะลาย วาดลายได้เร็วมากและสวยด้วย เขาสอนพวกเราทุกอย่างที่เราอยากรู้ อย่างการด้นนี้เขาจะทำให้เราดู ทุกขั้นตอนเลย เราก็ก็นำไปอย่างวัสดุฝึกนี้เขาให้เราทำแล้วขายเป็นทุนมาซื้อผ้าของเราเองได้เลย เราทำเสร็จก็ฝากคุณศิริวรรณ ไปขาย แต่ถ้าของใครไม่สวยเขาก็ให้แกจนสวยนะ...”

เช่นเดียวกับอรรณ กองกาญจน์ ที่เล่าอย่างภูมิใจว่า “ดีใจมากที่ได้ไปอบรม ตอนแรก คิดว่าตั้งสองเดือนจะต้องขาดรายได้ เราก็กินกินไปวัน ๆ ก็บอกแฟนเขาก็เข้าใจตอนนี้ทำได้หมดทุกขั้นตอนแล้วและเขาชมว่ากลุ่มเรา (5 คนที่เข้าอบรม) ทำได้สวยแทบทุกคนจะมีก็พี่เพ็ญที่ไม่สบายเลยขาด บ่อยไม่ค่อยได้อะไรครบ แต่แกถนัดด้นอย่างเดียว แต่แกทำสวย.. พอทำชิ้นแรกเสร็จ คนที่เขาทำขาย เขาก็มาสั่งเราเลยทำให้ทำเฉพาะชิ้นหน้าขายให้เขา เขาจะเอาไปประกบแล้วด้นเองบ้าง บางคนก็สั่งทั้ง ผืนบ้าง หนูไม่มีจักรใหญ่สำหรับเย็บเลยตัดสินใจไปกู้เงินกลุ่มมาซื้อจักร 1 หลัง ตอนนั้นก็ทำขายได้แล้ว มีคนสั่งเข้ามาเรื่อย ๆ ระยะเวลาทำเฉพาะชิ้นหน้าขายก่อนเพราะเรายังไม่มีเงินหมุน แต่ถ้าเขาสั่งเป็น ผืนก็เอาไปให้คนในกลุ่มด้น เขาก็ดีใจนะว่ามีงานเข้ามาเรื่อย ๆ...”

และรานี ปลาลาศ ก็เล่าว่า “... หลังจากอบรมมาแล้วมีงานเข้ามาเยอะ คนในกลุ่มเขา ยอมรับว่าเรามีความสามารถก็มาจ้างเราทำตลอด ข้าเจ้ากับแอ (อรรณ) ถนัดงานสอยและชอบมาก เพราะทำได้ดี ตอนนีก็รับจ้างสอยผ้าอย่างเดียว ทำของป่าเลี่ยม พี่ศิริวรรณ ป้าหน่วย คิดอยากจะทำ ขายเองบ้างแต่ทุนยังไม่มีมากก็รับจ้างไปก่อน แต่หมอนี่ก็ทำไว้บ้างเหมือนกันเอาไว้เวลากลุ่มไปขาย ของเราก็ก็นำไป ถ้าทุนไม่มากเราก็ก็นำไป... พี่กัต (กัตถนีฯ) กับหอย (พันสิน) เขาถนัดด้น เวลาเรา ทำชิ้นหน้าเสร็จเราก็ก็นำไปจ้างเขาด้น ก็รับงานต่อกันได้ดี...”

1.3 ได้จัดทำโครงการฝึกอบรมการใช้จักรปัก หรือจักรชีกแซกให้แก่สมาชิกที่ต้องการพัฒนารูปแบบผ้าต้นมือให้เป็นผลิตภัณฑ์แบบใหม่ โดยขอรับการสนับสนุนวิทยากรและวัสดุฝึกจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ คืออาจารย์สมหมาย ญาณทัศนากการ อาจารย์สอนงานผ้าและการตัดเย็บเสื้อผ้าทำการฝึกอบรมให้แก่สมาชิกระหว่างวันที่ 21-22 เดือนธันวาคม 2546

ภาพที่ 9 อบรมการใช้จักรชีกแซกเพื่อปักแต่งผ้า1

1.4 ได้ร่วมกับประธานกลุ่มบ้านผ้า จัดวิทยากรในกลุ่มไปฝึกอบรมการต้นผ้าให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ลัว หมู่ที่ 4,6 ตำบลป่าแดง จำนวน 25 คน จนสามารถรับงานจากทั้งสองกลุ่มไปทำได้ ทำให้กลุ่มมีแรงงานในการผลิตมากขึ้น

ภาพที่ 10 นำวิทยากรไปฝึกการต้นผ้าให้กับแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ลัว หมู่ 4,6

2. ด้านการพัฒนาผลผลิตและการสร้างคุณภาพเอกลักษณ์ของสินค้า ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 วางแผนและลงมือผลิตสินค้าเพื่อการคัดสรรเป็นสินค้า OTOP ซึ่งหากได้ระดับห้าดาวก็จะได้รับการสนับสนุนและมีโอกาสทางการตลาดมากขึ้น โดยมอบหมายให้ฝ่ายออกแบบและพัฒนา ร่วมกับฝ่ายผลิตและควบคุมคุณภาพไปทำสินค้าเพื่อการคัดสรร เตรียมไว้ส่งร่วมคัดสรรกับพัฒนาชุมชน โดยทำผ้าคลุมเตียงลายกระท่อมน้ำ 6 1/2 ฟุต และ ขนาด 3 1/2 ฟุตลายดาวเล็ก อย่างละ 1 ผืน พร้อมทั้งจัดทำ เครื่องหมายการค้า ของกลุ่ม บรรจุภัณฑ์ และเอกสารประกอบ

2.2 การจดทะเบียนรับรองกลุ่มเพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนและการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยประธานกลุ่มได้นำรายชื่อสมาชิก คณะกรรมการ ระเบียบข้อบังคับกลุ่มเพื่อยื่นขอจดทะเบียนรับรองกลุ่ม ในเดือนพฤศจิกายน 2546 โดยยื่นขอจดทะเบียนรับรองกลุ่มกับพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองแพร่ ยื่นขอจดทะเบียนการค้าต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัดแพร่ และยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน(มผช.) จากอุตสาหกรรมจังหวัด

2.3 มอบหมายให้ฝ่ายออกแบบ คิดออกแบบและผลิต สินค้าผ้าต้นมือที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มขึ้น 1 ลาย เป็นรูปเถาวัลย์ป่าผลิดอกหลากสี ตั้งชื่อว่าลายลดาวัลย์ (Charming Ivy) และได้ส่งเข้ารับการคัดสรรเพื่อเป็นสินค้าส่งออกที่จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 12 ผ้าคลุมเตียงลายดาววัลย์ (Charming Ivy)

3. ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการ ได้ดำเนินการ ดังนี้ ได้ส่งสมาชิกกลุ่ม 4 คน คือ นางสาวบุรณิ แดงจัน นางสาวพนสิน ชุ่มใจ นางสาวเสถียร ศิริวัฒนารักษ์ และนางสาวเสถียร ศิริวัฒนารักษ์ เข้ารับการอบรมเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มที่สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตรอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่กลุ่มอาชีพในตำบลป่าแดงระหว่างวันที่ 16-17 ธันวาคม 2546 ทำให้ผู้เข้ารับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจในการทำงานระบบกลุ่มและการบริหารจัดการภายในกลุ่ม สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดีขึ้น เช่น มีการจัดทำบัญชีรับจ่ายและบัญชีวัสดุครุภัณฑ์ประจำกลุ่มให้เป็นปัจจุบัน ทำให้การทำงานในกลุ่มมีความคล่องตัวขึ้นมีการสื่อสารในกลุ่มมากขึ้น มีการจัดทำบัญชีรับจ่ายของกลุ่ม ทำให้ทราบรายรับ รายจ่ายและผลการดำเนินงานของกลุ่ม ตลอดช่วงการทดลองรูปแบบดังนี้

ตาราง 4 แสดง รายได้ผลิตและจำหน่ายผ้าดันมือตลอดช่วงการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม ระยะเวลา 8 เดือน

ชื่อกลุ่ม/หัวหน้ากลุ่ม	รายได้				
	ขายสินค้า	รับจ้างต้น	รับจ้างสอย	รับจ้างเย็บ	รวม
1. นางบัวเหลี่ยม ปาละ	53,100	6,000	-	1,200	60,100
2. นางพุทธรา มั่งทอง	47,600	3,000	4,500	-	55,100
3. น.ส.เพ็ญศรี ศิริวัฒนารักษ์	3,600	4,886	1,200	800	10,486
4. นางบุญทวี ฉาใจ	3,600	7,600	1,200	-	12,400
5. นางบัวผัน รุ่งเรือง	5,400	1,200	1,200	10,000	17,800
6. นางโชติกา เรืองรอง	18,000	-	45,00	-	12,500

จากตารางแสดงว่าการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการโดยใช้การแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 5-7 คน มีรายได้จากการดำเนินการในช่วงการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มระหว่าง 10,000-60,100 บาท โดยกลุ่มนางบัวเหลื่อมปาละ และกลุ่มนางพุทธรา มั่งทอง ซึ่งเป็นสมาชิกเก่าที่ผลิตและจำหน่ายมาก่อน มีรายได้มากกว่ากลุ่มอื่นซึ่งเป็นสมาชิกใหม่และเริ่มทดลองผลิตควบคู่ไปกับการรับจ้างต้น สอย หรือเย็บ แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการกลุ่มในลักษณะนี้ช่วยให้เกิดรายได้ในหมู่สมาชิกมากขึ้น

4. ด้านการตลาดนั้น กลุ่มได้ใช้กลยุทธ์เปลี่ยนคู่แข่งให้เป็นคู่แข่ง หาช่องทางสร้างโอกาสใหม่ ๆ ร่วมกัน ทำให้สามารถจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง โดย

4.1 ขายในราคาส่งให้กับเครือข่ายที่ออกงานแสดงสินค้า เช่น กลุ่มบ้านผ้า กลุ่มธรรมเมืองคิลท์ กลุ่มบ้านพันเชิง หมู่ 2 และหมู่ 3 เป็นต้น

4.2 ขายให้กับผู้ค้าปลีกจากจังหวัดพิษณุโลก เชียงรายและเชียงใหม่ที่จะมาเลือกซื้อถึงที่กลุ่ม และผู้ค้าปลีกตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งมักจะมาเลือกซื้อตามบ้าน เช่นกัน

4.3 ส่งตัวแทนกลุ่มออกจำหน่ายตามงานที่มีหน่วยงานให้การสนับสนุน

4.4 จัดจำหน่ายที่ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนบริเวณลานวัดพระธาตุข้อแฮ

4.5 กำลังศึกษาแนวทางการจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพลองได้เสนอพื้นที่จัดจำหน่ายบนเว็บไซต์ ให้

รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพกลุ่มผ้าต้นมือ

จากการวางแผนทางการบริหารจัดการกลุ่มผ้าต้นมือและทดลองปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้เป็นเวลา 8 เดือน นับตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546 ถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547 โดยมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ทำให้ทราบ จุดอ่อน จุดเด่น ปัญหาอุปสรรคของการบริหารจัดการกลุ่ม พร้อมทั้งได้ร่วมกันแก้ไขปรับปรุงการบริหารจัดการกลุ่มผ้าต้นมือจากที่มีการกำหนดเป็นแนวทางไว้เพื่อให้กลุ่มสามารถบริหารจัดการได้คล่องตัว โดยวันที่ 30-31 มกราคม 2547 ได้ มีการจัดเวทีประชุมและหาข้อสรุปเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าต้นมือ ซึ่งสามารถนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผ้าต้นมือ ณ ปัจจุบันดังนี้

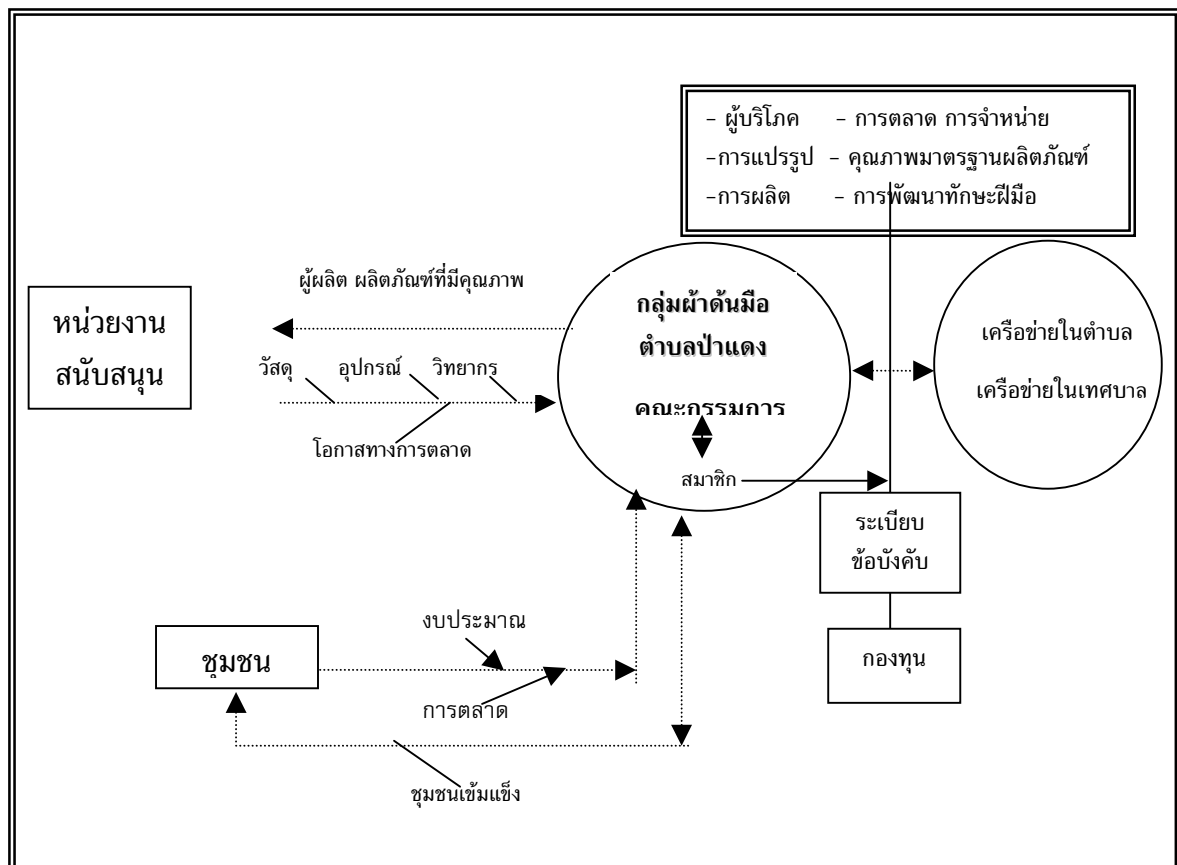
1. รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม

การบริหารจัดการกลุ่มโดยคณะกรรมการซึ่งมี 2 ฝ่ายคือ คณะกรรมการฝ่ายบริหารและคณะกรรมการฝ่ายดำเนินงาน คณะกรรมการฝ่ายบริหารประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน กรรมการ 3 คน เภรียญิก และผู้ช่วยเภรียญิก 2 คน เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ 2 คน รวม 10 คน โดยประธานมีหน้าที่วางนโยบายและบริหารจัดการกิจการของกลุ่มให้เจริญก้าวหน้า พัฒนาคุณภาพของสมาชิกทุกคนให้มีความรู้ ความสามารถ สนับสนุนคณะกรรมการดำเนินงานทุกฝ่ายให้สามารถพัฒนางาน ร่วมกันแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ส่วนคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ คือ ฝ่ายการตลาดและกระชาสัมพันธ์ ฝ่ายผลิตและตรวจสอบคุณภาพ ฝ่ายออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ฝ่ายการเงินและบัญชี และฝ่ายธุรการและ

ส่วนการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น และองค์กรที่สนับสนุน มีการวางแผนการพัฒนาอาชีพร่วมกับเครือข่ายผ้าต้นมือเทศบาลตำบลช่อแฮ โดยจัดทำเป็นโครงการขอรับการสนับสนุนจากเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาอาชีพจากเทศบาลฯ และในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการวางแผนประสานกับวิทยาลัยอาชีวศึกษา สำนักงานพัฒนาชุมชน และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพื่อการพัฒนารูปแบบ คุณภาพผลิตภัณฑ์และการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน(มผช.) ด้านการตลาดมีการวางแผนประสานงานกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพื่อการแสวงหาแหล่งจำหน่ายและกลุ่มผู้บริโภค

ที่หลากหลาย รวมถึงการจดทะเบียนรับรองกลุ่ม ทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพื่อสร้างเอกลักษณ์และสัญลักษณ์ของกลุ่ม ให้สินค้าเป็นที่รู้จักและสามารถขยายตลาดให้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิที่ 9 รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผ้าดันมือตำบลป่าแดง

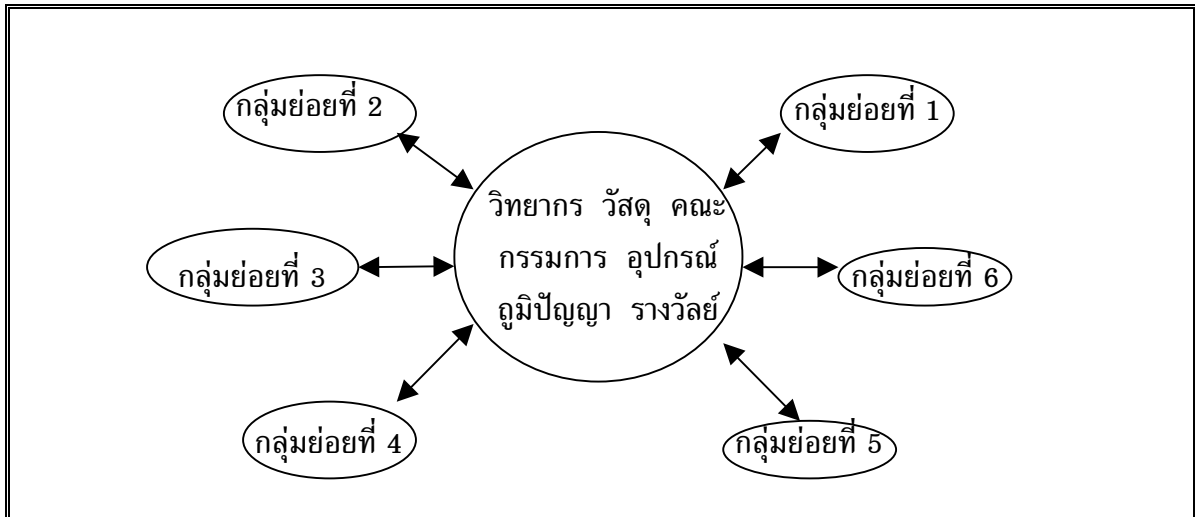
2. รูปแบบการดำเนินการของกลุ่ม

การดำเนินการของกลุ่มเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มกิจกรรมโดยมีการวางแผนและมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัดตามที่มีการวางแผนไว้ โดยได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการผลิต สมาชิกใหม่มีการร่วมกันผลิตในกลุ่มย่อย ด้วยการช่วยเหลือกันโดยใช้สถานที่บ้านสมาชิกคนใดคนหนึ่งเป็นศูนย์กลาง ร่วมกันวางแผนการผลิต โดยใช้วัสดุที่ได้รับจากกลุ่มใหญ่ ก่อน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ โดยจะพูดคุยกันก่อนว่าจะผลิตสินค้าชิ้นใด ขนาด สี และลายใด แล้วให้ผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนไปผลิตและคณะกรรมการดำเนินการคอยเป็นพี่เลี้ยง เช่น ในขั้นตอนการผลิตออกแบบ ลอกลายและวางผ้าจะใช้สถานที่ศาลาการเปรียญวัดบ้านป่าแดงจะเชิญคณะกรรมการดำเนินการฝ่ายออกแบบพัฒนาและฝ่ายผลิตมาคอยชี้แนะและให้ความช่วยเหลือ

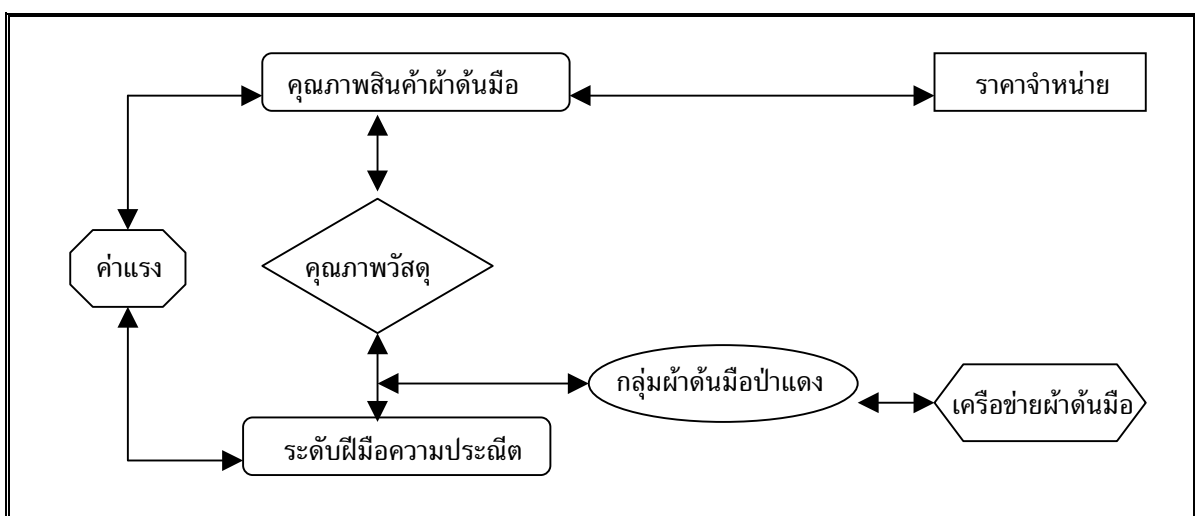
และตรวจสอบคุณภาพของสินค้าที่ผลิต และคณะกรรมการดำเนินการมีการเสริมแรงด้วยการให้รางวัลกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง สามารถทำงานร่วมกันจนมีผลงานที่ดีมีคุณภาพ ดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 10 การดำเนินการด้านการผลิต ตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ

ด้านการควบคุมมาตรฐานจะใช้การตรวจสอบโดยคณะกรรมการดำเนินการของกลุ่ม โดยสมาชิกหรือตัวแทนกลุ่มแจ้งให้คณะกรรมการไปตรวจสอบและให้คำชี้แนะเพื่อปรับปรุงและใช้อัตราค่าจ้างที่จูงใจเพื่อให้ผู้รับงานไปทำมีรายได้มากขึ้นหากงานมีคุณภาพดีกว่า มีการแบ่งระดับคุณภาพสินค้าโดยประสานงานร่วมกับเครือข่ายในเทศบาลตำบลช่อแฮเพื่อจัดทำมาตรฐานราคาสินค้าของเครือข่าย ดังแผนภูมิที่ 11

แผนภูมิที่ 11 การควบคุมมาตรฐานของสินค้าผ้าต้นมือ

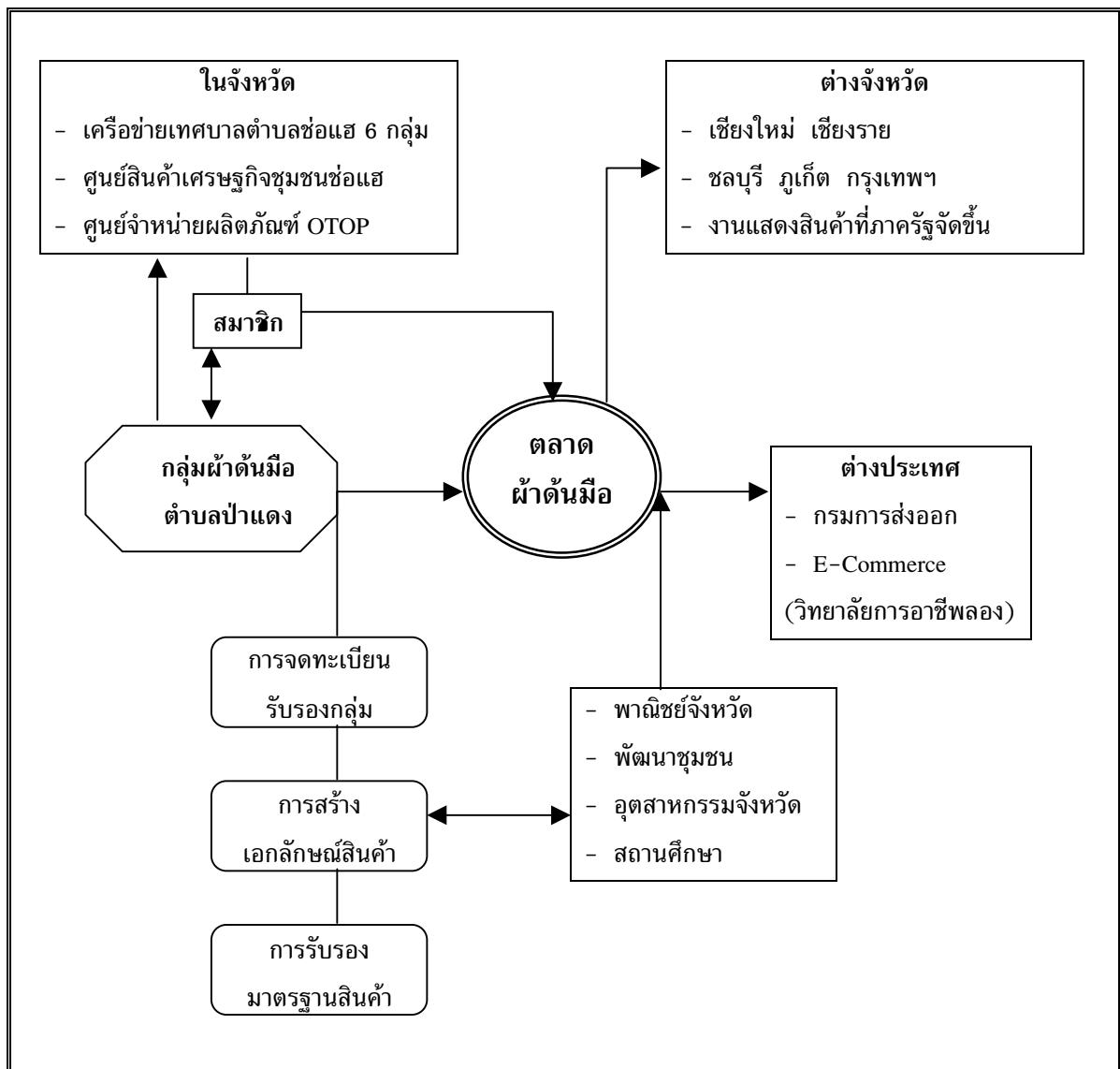
ด้านการตลาดและการจำหน่ายใช้ระบบเครือข่ายคือหากกลุ่มไหนผลิตสินค้าพร้อมจำหน่าย และหากสมาชิกในกลุ่มสามารถหาลูกค้าได้เองก็สามารถขายในราคาขายปลีก แล้วนำต้นทุนคืนไว้ที่กลุ่มโดยคิดค่าจ้างตามจำนวนงานที่ทำและกำไรแบ่งกัน แต่หากยังไม่สามารถจำหน่ายได้ก็จะส่งมารวมที่กลุ่มและประธานกลุ่มจะเป็นผู้จัดจำหน่ายตามเครือข่ายที่มีอยู่ เช่น ร้านค้าในศูนย์สินค้าเศรษฐกิจชุมชนข้อแสด ศูนย์จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัด และเครือข่ายผ้าต้นมือทั้ง 6 กลุ่ม และขายให้ผู้ค้าปลีกที่มาเลือกซื้อถึงกลุ่ม เช่น ผู้ค้าปลีกจากจังหวัดพิษณุโลก เชียงใหม่ เชียงราย และตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ในการแสวงหาช่องทางการตลาด กลุ่ม ยังร่วมกับเครือข่ายคือ กลุ่มบ้านผ้าของนางสาวคำน้อย สิงหล ส่งสินค้าเข้าคัดสรรเพื่อไปจำหน่ายในงานแสดงสินค้าส่งออกของกรมส่งออกและได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของจังหวัดเพื่อเป็นสินค้าส่งออก ซึ่งทำให้การกระจายสินค้าเป็นไปได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น และจากการดำเนินการมีการเปลี่ยนแปลงจากที่ได้วางแผนไว้คือ ได้จัดจำหน่ายในตลาดต่างประเทศโดยเป็นสินค้าประกอบผลิตภัณฑ์ไม้ยางพาราของบริษัท ส.มั่งทอง ซึ่งนำไปจำหน่ายในงานแสดงวัฒนธรรมไทยที่เมืองฮูสตัน สหรัฐอเมริกา ในเดือนเมษายน 2547 แต่ยอดจำหน่ายยังไม่มากนัก แต่มีแนวโน้มว่า หากกลุ่มมีประสบการณ์และมีโอกาสมากขึ้นจะสามารถขยายช่องทางการตลาดให้มากขึ้นได้

ในด้านหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนนั้น จากการดำเนินงานที่ผ่านมาหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนด้านการตลาด ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และสหกรณ์การเกษตร นอกจากนั้นในช่วงประชาสัมพันธ์โครงการหลังจากสิ้นสุดโครงการวิจัยได้มีหน่วยงานที่ให้ความสนใจที่จะสนับสนุนในเรื่องการจัดจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ตให้กับกลุ่มฯ โดย นายเกษม วิศว์ไพศาล ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพลอง ได้เสนอให้พื้นที่และจะดำเนินการนำข้อมูลบรรจุบนเว็บไซต์ซึ่งทางกลุ่มได้ประชุมตกลงร่วมกันและได้จัดเตรียมข้อมูลเพื่อดำเนินการต่อไป

นอกจากการดำเนินการด้านการตลาดในลักษณะการขยายช่องทางการตลาดแล้วกลุ่มฯ ยังได้ร่วมกันสร้างคุณภาพและเอกลักษณ์ของสินค้า โดยการวางแผนการผลิตสินค้าเพื่อการคัดสรร การยื่นขอจดทะเบียนรับรองกลุ่ม การออกแบบสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม การยื่นขอจดทะเบียนการค้า และการยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สินค้าเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่ยึดถือของผู้บริโภคตลอดจนมีโอกาสทางการตลาดมากขึ้นอีกด้วย

จากการดำเนินงานด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผ้าต้นมือของกลุ่มฯ ตามแผนที่วางไว้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากแผนที่วางไว้บางส่วน ดังแผนภูมิ

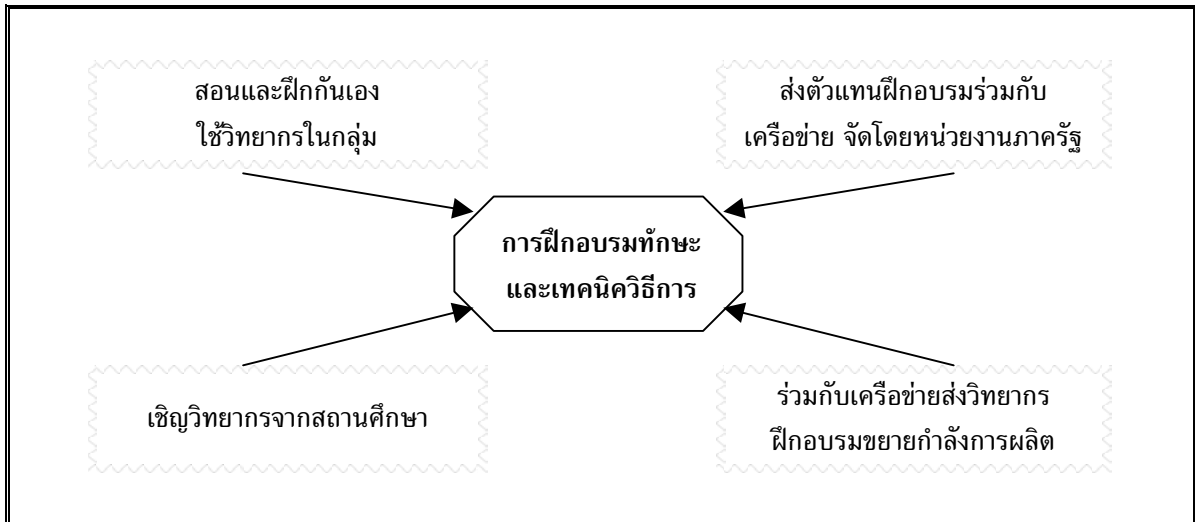
แผนภูมิที่ 12 การบริหารจัดการด้านการตลาด

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาทักษะและฝีมือของสมาชิกและการหาแรงงานเพิ่มเพื่อขยายกำลังในการผลิตนั้นกลุ่มได้ดำเนินการในลักษณะคือ การสอนกันเองภายในกลุ่มแบบพี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน โดยใช้วิทยากรที่เป็นภูมิปัญญาในกลุ่ม การส่งสมาชิกใหม่เข้ารับการฝึกอาชีพหลักสูตรเตรียมเข้าทำงาน สาขาการผลิตผ้าต้นมือ ร่วมกับเครือข่ายแกนนำกลุ่มธรรมเมืองควิลท์ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐคือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชน และพาณิชย์จังหวัด การเชิญวิทยากรจากสถานศึกษามาสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้จักรเย็บผ้า และการปักจักรแต่งลวดลาย เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และการนำวิทยากรในกลุ่มและวิทยากรจากกลุ่มเครือข่ายไปฝึกอบรมต้นมือให้กับเครือข่ายที่ไม่ใช่กลุ่มผ้าต้นมือเพื่อเป็นการขยายกำลังการผลิตในด้านแรงงานในการต้นมือ โดยส่งวิทยากรของกลุ่มร่วมกับกลุ่มบ้านผ้าไปฝึกสอนให้กับกลุ่มแม่บ้าน

เกษตรกรบ้านแม่ลัวหมู่ที่ 4 และ 6 เพื่อให้สามารถรองรับงานต้นมือได้ จากการดำเนินการดังกล่าวจะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงไปจากแนวทางที่ด้ร่วกันวางไว้ ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิที่ 13 การบริหารจัดการด้านการพัฒนาทักษะฝีมือและแรงงาน

จากการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าต้นมือทำให้มีผลต่อเศรษฐกิจชุมชน คือมีรายได้เข้ามายังกลุ่มและมีการจ้างงานในหมู่บ้าน และในชุมชนเพิ่มขึ้น โดยผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมอาจเป็นสมาชิกกลุ่มผ้าต้นมือ หรือผู้ที่มีฝีมือและสนใจในหมู่ที่ 2 และ 3 ตำบลป่าแดง ส่วนหนึ่งและหลังจากได้ไปฝึกสอนให้แม่บ้านเกษตรกรในบ้านแม่ลัวหมู่ที่ 4 และ 6 ตำบลป่าแดงแล้วยังได้ขยายการจ้างงานไปยังกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดังกล่าวอีกด้วย แสดงว่ารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มโดยมี คณะกรรมการ ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายดำเนินงาน มีบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและสมาชิกอย่างชัดเจน และมีกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม ประธานกลุ่ม คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการดำเนินงานทำหน้าที่ส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการพัฒนาทักษะฝีมือ องค์ความรู้ และทักษะการบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีมให้แก่สมาชิก ตลอดจนได้จัดตั้งกองทุนเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุน จัดทำโครงการขอรับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดมทรัพยากรจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่องนี้ได้เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่มผ้าต้นมือ เครือข่ายและกลุ่มอาชีพที่ไม่ใช่กลุ่มผ้าต้นมือในชุมชน ทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในทางที่มีการหมุนเวียนในวงกว้างขึ้น

ความเปลี่ยนแปลงในด้านการบริหารจัดการที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

หลังจากสิ้นสุดโครงการวิจัย ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการกลุ่มทั้งในด้านการบริหารจัดการทางการผลิต การตลาด การพัฒนาคุณภาพ สมาชิกและคณะกรรมการมีการประชุมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น

การติดตามโครงการขอรับการสนับสนุนวัสดุเพื่อการพัฒนาการผลิตจากเทศบาลตำบลช่อแฮ ซึ่งได้รับงบประมาณจำนวนจัดซื้อวัสดุ 20,000 บาท ซึ่งคณะกรรมการและสมาชิกทุกคนได้เข้าร่วมวางแผนการจัดการพร้อมกันและที่ประชุมได้ตกลงให้สมาชิกที่ต้องการผลิตซื้อวัสดุในราคาต้นทุน โดยมีเวลาชำระ 6 เดือน โดยได้ดำเนินการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบในการจำหน่ายวัสดุให้แก่สมาชิก เป็น 2 คนคือ สมาชิกที่อยู่ในหมู่ 2 สามารถติดต่อได้ที่ นางบัวผัน รุ่งเรือง และหมู่ที่ 3 ที่นางสมบุญ แดงเงิน ซึ่งสมาชิกเห็นร่วมกันว่าจะสะดวกและง่ายกับการจัดการกว่าการรวมไว้ที่ศูนย์ การประชุม ดำเนินการดังกล่าวได้ดำเนินการในวันที่ 5 กันยายน 2547 นอกจากนั้นการบริหารจัดการส่ง

การส่งตัวแทนเข้ารับการอบรมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อคัดสรรระดับประเทศที่ โรงแรมปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลงานของกลุ่มได้รับการประเมินในระดับ 4 ดาวทุกรายการ คณะกรรมการที่รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ มีภาระในการประสานงานกันมากขึ้น เนื่องจากการที่ หน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจและเชิญเข้าร่วมการประชุมชี้แจงและเวทีต่าง ๆ ประธานและ รองประธานจะมีหน้าที่แจ้งข่าวแก่คณะกรรมการฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เข้าร่วม และมีการกำหนดว่าผู้ที่ เข้ารับการอบรมความรู้หรือได้ข้อมูลข่าวสารจะต้องกระจายให้สมาชิกทราบ ในการประชุมกลุ่มจะใช้ เสียงตามสายในหมู่บ้าน และในการประกาศจะแจ้งวาระการประชุมและหัวข้อประชุมให้ทราบ ในขณะ ดำเนินการประชุมมีการบันทึกการประชุมและอ่านบททวนเพื่อให้สมาชิกรับรอง นอกจากนั้น ในกลุ่ม ยังมีความเปลี่ยนแปลงอีกหลาย ๆ ด้าน เช่น เกิดการมีส่วนร่วม และสมาชิกรู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้น สมาชิกกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่นมากขึ้นความเป็น ปฏิบัติเรื่องค่าจ้าง และการตัดราคากันลดลง สมาชิกเห็นปัญหาทั้งระบบและแก้ปัญหาเป็นระบบมาก ขึ้น ผู้รับจ้างมีการพัฒนาฝีมือมากขึ้นตามที่ผู้ผลิตต้องการ เกิดกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

ตอนที่ 5 กลไกในการขับเคลื่อนและพัฒนาของกลุ่มผ้าด้นมือ

เมื่อได้ร่วมกันสรุปรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าด้นมือ ณ ปัจจุบันแล้ว สมาชิกและผู้นำกลุ่มได้มีการพูดคุยถึงการขับเคลื่อนต่อไปของกลุ่มเพื่อให้เกิดความ เข้มแข็งและยั่งยืน จึงมีการจัดเวทีประชุมขึ้นอีกครั้งในวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 ณ ศาลาการ เปரியวดบ้านป่าแดง โดยกลุ่มฯ ได้นิมนต์ เจ้าอาวาสวัดบ้านป่าแดง และเชิญผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 กำนันตำบลป่าแดง ประธานกลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 2 และ 3 ประธานกลุ่มผ้าด้นมือใน เครือข่ายทั้ง 7 กลุ่ม นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลตำบลช่อแฮ สมาชิกสภาเทศบาลเขตตำบล ป่าแดง และตัวแทนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ลาว เข้าร่วมในการประชุมเพื่อหาแนวทางการ ขับเคลื่อนและพัฒนาของกลุ่มในช่วงต่อไป ซึ่งในเวทีมีการพูดคุยและเสนอแนวทางการขับเคลื่อน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

แนวทางการขับเคลื่อนกลุ่มสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืน โดย

1. ด้านการบริหารจัดการควรมีสถาบันหรือที่ทำงานกลุ่มซึ่งสามารถจัดเก็บเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสินค้าของกลุ่ม เนื่องจากสถานที่วัดเป็นที่สาธารณะที่มีผู้มาใช้งานตลอดเวลา เหมาะสำหรับการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การรวมกลุ่มทำกิจกรรมแต่ไม่เหมาะสำหรับจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ที่ประชุมจึงเห็นร่วมกันว่าควรมีสถาบันกลุ่มที่เป็นเอกเทศ มีป้ายชื่อกลุ่ม และมีสมาชิกผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำงานที่ศูนย์ แต่เนื่องจากในระยะแรกกลุ่มยังไม่สามารถหาสถานที่ได้ จึงขออนุญาตใช้สถานที่บ้านของป้าบัวเหลียม ปาละ ไปก่อน เนื่องจากเป็นศูนย์กลางสมาชิกทุกกลุ่มสามารถมาติดต่อได้ง่าย และป้าเป็นแกนนำของกลุ่ม เป็นวิทยากรที่ฝึกสอน และเป็นคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการดำเนินการในขณะเดียวกัน นอกจากนั้นบ้านยังอยู่ติดถนน สะดวกสำหรับลูกค้ามาติดต่อและดู และเลือกซื้อสินค้า ซึ่งเจ้าของบ้านก็อนุญาต และกลุ่มก็จะดำเนินต่อไป

2. การถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำผ้าตีนมือนักเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในตำบลป่าแดง โดยประสานงานกับครูผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น รายวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วิชาศิลปะประดิษฐ์ หรือวิชาการงานและอาชีพ แล้วแต่ความเหมาะสม และร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการทำผ้าตีนมือน้อย่างง่ายขึ้นให้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน แล้วนำมาจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้มีความรู้พื้นฐานและทักษะ เบื้องต้นในการทำผ้าตีนมือสามารถหารายได้ระหว่างเรียนและช่วยงานการทำผ้าตีนมือให้กับครอบครัวได้อีกด้วย

3. ด้านการพัฒนารูปแบบสินค้า ที่ประชุมเห็นว่าควรจะประสานกับสถานศึกษาคือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาซึ่งมีบุคลากรและทรัพยากรพร้อมอยู่แล้วให้จัดกิจกรรมประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าตีนมือให้นักศึกษาส่งผลงานการออกแบบเข้าประกวด เพื่อให้ได้รูปแบบสินค้าที่หลากหลายสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในแปรรูปสินค้าของกลุ่มได้ นอกจากนั้นอาจมีกิจกรรมการแข่งขันของนักเรียนนักศึกษา เช่น แข่งขันสอยผ้า ด้นผ้า เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาได้มีประสบการณ์พัฒนาทักษะและสามารถนำไปใช้หารายได้โดยรับงานจากกลุ่มไปทำได้

4. ด้านการตลาดนั้น ที่ประชุมเห็นว่าเครือข่ายผ้าตีนมือเทศบาลตำบลช่อแฮควรจะต้องตั้งคณะทำงานโดยให้ตัวแทนของกลุ่มผ้าตีนมือทั้ง 7 กลุ่มร่วมกันวางแผนการตลาด ประชาสัมพันธ์ และช่องทางการตลาดผ้าตีนมือให้เป็นปึกแผ่น และควรมีมาตรฐานสินค้าเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน โดยแต่ละกลุ่มจะต้องผลิตสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองด้วย ในการจัดจำหน่าย เครือข่ายอาจมอบหมายให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือตัวแทนหลาย ๆ กลุ่มนำสินค้าออกจำหน่ายด้วยกัน เพื่อลดต้นทุนทางการตลาดของกลุ่ม นอกจากนั้น นางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์ ยังได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพลองได้มีนโยบายส่งเสริมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของจังหวัดแพร่ โดยจะจัดทำเว็บไซต์เพื่อ ประชาสัมพันธ์และขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ตให้ และเมื่อได้ทราบว่าสินค้าของกลุ่มผ้าตีนมือตำบลป่าแดงได้ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาในระดับหนึ่งแล้วจึงเสนอที่จะให้การสนับสนุนและทำการประชาสัมพันธ์ให้ ซึ่งที่ประชุมเห็นว่าหากมีการประชาสัมพันธ์หรือเปิดขายทางอินเทอร์เน็ต บุคลากรของกลุ่มจะต้องได้รับการพัฒนาในเรื่อง E-Commerce ก่อน จึงให้คณะกรรมการทั้งสองฝ่ายไปพิจารณาเพื่อเตรียมบุคลากรเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ตก่อน

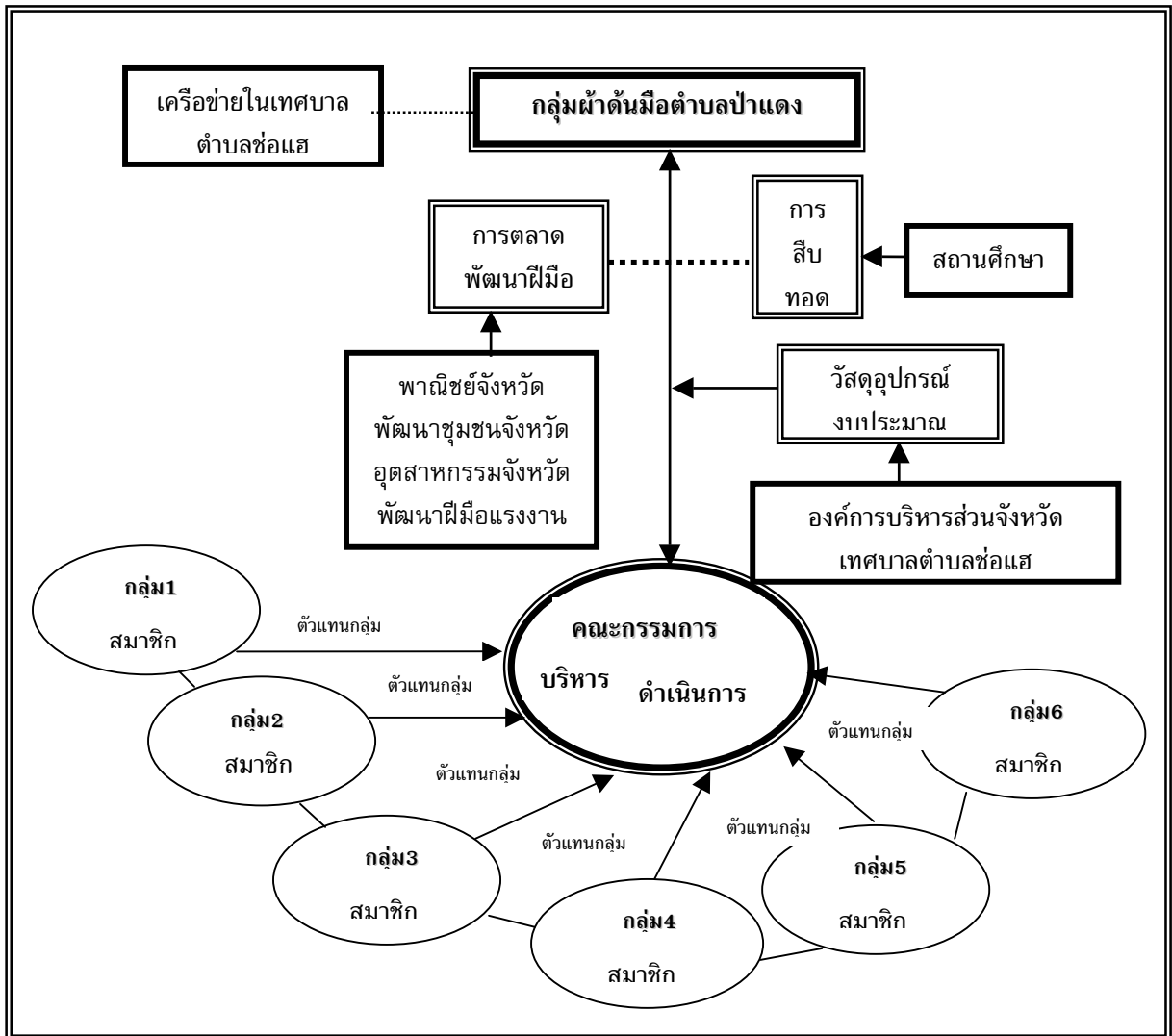
5. ด้านการหาแหล่งทุนในกรณีที่กลุ่มไม่มีทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมเพียงพอ นั้น นางสาว เกษร ปลาลาศ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลช่อแฮ ได้เสนอแนวทางว่า สมาชิกสามารถรวมกลุ่มกัน ยื่นขอกู้จากกองทุนหมู่บ้านหรือไปสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์บ้านปันเชิงซึ่งได้จัดตั้งเป็นสหกรณ์เต็มรูปแบบ จดทะเบียนเรียบร้อยแล้วและกำลังเปิดรับสมาชิกอยู่ โดยผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกจะต้องซื้อหุ้น และมีเงินออมตามจำนวนและระยะเวลาที่กำหนดก็จะสามารถกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาลงทุนได้ และนอกจากนั้นสหกรณ์ยังมีการปันผลคืนให้กับสมาชิกทั้งปันผลเงินค่าหุ้นและปันผลจากดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วย และสนับสนุนว่าสมาชิกกลุ่มผ้าตันมือคนใดที่มีความพร้อมก็สามารถสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์บ้านปันเชิงได้เลย

6. ด้านการพัฒนาทักษะฝีมือของสมาชิกเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตและการจัดทาสุดอุปกรณ์นั้น ที่ประชุมเห็นว่า หน่วยงานสนับสนุนภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งนอกเหนือจาก เทศบาลตำบลช่อแฮที่ให้การสนับสนุนมาโดยตลอดอยู่แล้ว ยังสามารถสนับสนุนได้หากได้จัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุน เช่น สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น และที่ประชุมได้มอบหมายให้คณะกรรมการฝ่ายที่เกี่ยวข้องประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนและจัดทำโครงการเสนอขอรับการสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มขับเคลื่อนไปอย่างต่อเนื่อง

กลไกในการขับเคลื่อนและพัฒนากลุ่มผ้าตันมือ

หลังจากที่ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนกลุ่มแล้ว ได้กำหนดบทบาทของแกนนำในแต่ละด้านเพื่อให้ เกิดการขับเคลื่อนของกลุ่มไปอย่างต่อเนื่อง โดยแกนนำในการขับเคลื่อนคือ คณะกรรมการฝ่ายบริหารซึ่งเป็นฝ่ายกำหนดนโยบายและประสานงานฝ่ายต่าง ๆ โดยมีประธานกรรมการ คือนางแสงพลอย ซึ่งเป็นผู้ที่มีศักยภาพสูงอยู่แล้ว สามารถประสานกับฝ่ายต่าง ๆ ได้สะดวก รวดเร็ว และประสานกับหน่วยงาน องค์กรที่ให้การสนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการดำเนินการนั้นแกนนำในการขับเคลื่อนคือ คณะกรรมการฝ่ายดำเนินการซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงรับรู้ปัญหาและความต้องการของสมาชิกดีและมีความคล่องตัวในการประสานงานและดำเนินการกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถแสดงเป็นแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิที่ 14 กลไกในการขับเคลื่อนของกลุ่มผ้าต้นมือตำบลป่าแดง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปกระบวนการศึกษา

โครงการวิจัย “รูปแบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่” มีวัตถุประสงค์เพื่อ หารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือตำบลป่าแดง

ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการวิจัยในพื้นที่หมู่ที่ 2 และ 3 ตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประชากร คือผู้ที่ประกอบอาชีพผลิตผ้าดันมือ ผู้รับจ้างทำผ้าดันมือในขั้นตอนต่างๆ และผู้สนใจเข้ามาฝึกหัดเป็นอาชีพเสริม จำนวน 40 คน ด้านเนื้อหา เน้นหารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพผ้าดันมือด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนการผลิต การแปรรูป การจำหน่ายและความต้องการของผู้บริโภค โดยเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิก ชุมชนและหน่วยงานที่สนับสนุน

วิธีดำเนินการ

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อหาคำตอบในการวิจัย และระดมความคิดเห็นจากผู้นำชุมชน ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนกลุ่มอาชีพ พระสงฆ์ เยาวชนและเครือข่ายอาชีพผ้าดันมือเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มผ้าดันมือว่าเป็นอย่างไรและรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือ ควรเป็นอย่างไร มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ศักยภาพของชุมชนและกลุ่มผ้าดันมือ ได้วางแผนปฏิบัติการศึกษา และการร่วมกันสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล วางแผนการจัดเวทีประชุม จัดทำเอกสาร ประชาสัมพันธ์ โครงการ ออกหนังสือเชิญ จัดสถานที่ การจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม ดำเนินการจัดเวที ดังนี้

ครั้งที่ 1 จัดเวทีศึกษาข้อมูลสภาพท้องถิ่น

ครั้งที่ 2 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลการรวมกลุ่มผ้าดันมือจากอดีตถึงปัจจุบัน

ครั้งที่ 3 จัดเวทีวิเคราะห์และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลสภาพชุมชน เพื่อวิเคราะห์หาจุดเด่นจุดด้อยของกลุ่มผ้าดันมือจากข้อมูลที่ได้จากการจัดเวที

ครั้งที่ 4 จัดเวทีสรุปผลหาแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือเพื่อนำไปทดลองใช้

ระยะที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบ

ครั้งที่ 1 ทดลองรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่กำหนดโดยครอบคลุมประเด็น การควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การควบคุมคุณภาพทุกขั้นตอนการผลิต การแปรรูปหรือการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคาและการจำหน่าย และความต้องการของผู้บริโภค

ครั้งที่ 2 แทนกลุ่ม และคณะวิจัย ไปศึกษาดูงานกลุ่มผ้าต้นมือบ้านกระจันทร์ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อมาปรับปรุงพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของกลุ่ม

ครั้งที่ 3 จัดเวทีสรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการดูงาน และ นำมาใช้ปรับปรุงรูปแบบ การบริหารจัดการกลุ่ม ให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มและปรับแผนการดำเนินงานที่จะทำต่อไป

ครั้งที่ 4 จัดเวทีติดตามประเมินผลการปรับปรุงและการทดลองดำเนินงานของกลุ่ม

ครั้งที่ 5 จัดเวทีสรุปผลการวิจัยและตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การจัดสนทนากลุ่ม โดยการใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลใช้การตรวจสอบลักษณะสามเส้า และการเสนอข้อมูลต่อชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การหาค่าความถี่และค่า ร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย แล้วบรรยายสรุป

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าต้นมือ บ้านป่าแดง สามารถสรุปผลการศึกษาได้ 4 ประเด็นคือ สภาพและศักยภาพของชุมชนและกลุ่มผ้า ต้นมือ รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าต้นมือ กลไกในการขับเคลื่อนและพัฒนากลุ่มผ้าต้นมือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการศึกษา องค์ความรู้และกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้

สภาพและศักยภาพชุมชนและกลุ่มผ้าต้นมือ

ตำบลป่าแดงเป็นตำบลใหญ่ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ตำบล คือตำบลป่าแดงและตำบลช่อแฮ ด้วยเหตุผลทางด้านการพัฒนาพื้นที่ของภาครัฐ แต่ทั้งสองตำบลยังมีความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณีร่วมกัน ลักษณะที่แตกต่างไปจากที่อื่น ๆ คือเทศบาลตำบลช่อแฮรับผิดชอบดูแล ทั้งตำบล ป่าแดงและตำบลช่อแฮ โดยสำนักงานเทศบาลตำบลช่อแฮตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลป่าแดง แต่ใช้ชื่อว่า

สำนักงานเทศบาลตำบลช่อแฮ แสดงให้เห็นว่าแม้จะมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นสองตำบล วิถีชุมชนและขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมเดียวกันยังคงอยู่ มีการไปมาหาสู่และเชื่อมโยง ภูมิปัญญาระหว่างกันและเป็นเครือข่ายกันเช่น เครือข่ายการทำอาชีพผ้าต้นมือ เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายวัฒนธรรม เป็นต้น ในตำบลป่าแดงมีประชากรเป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน และจบการศึกษาภาคบังคับมากที่สุด ด้านอาชีพส่วนใหญ่ทำนา รองลงมารับจ้าง ทำสวน รับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขายและอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น ทำหม้อไม้อัดบีบ ทำผลิตภัณฑ์สินค้าผ้าต้นมือ ทำอาหาร ขนม ไอศกรีม ทำผลไม้กวนและหยี ทำขนมนางเล็ด ข้าวหลาม

สภาพชุมชนมีความเข้มแข็ง มีกลุ่มอาชีพหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มตัดเย็บผ้าหม้อห้อม กลุ่มผ้ามัดย้อม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มผ้าต้นมือ เป็นต้น ด้านการพัฒนาท้องถิ่นชุมชนมีผู้นำที่เข้มแข็งทั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำกลุ่มแม่บ้าน พระสงฆ์ และผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน ส่งเสริมทั้งด้านอาชีพความเป็นอยู่ การสืบสานศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นชุมชนยังมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนมีวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีแบบพื้นบ้านเมืองเหนือที่อยู่ใกล้วัดพระธาตุช่อแฮ ซึ่งเป็นปูชนียสถานสำคัญและเป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ และในชุมชนมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม และพืชพรรณพื้นบ้านเช่น ลางสาด ชมพู่ หมาก มะพร้าว เมียง ซึ่งสามารถผนวกการท่องเที่ยวเข้ากับอาชีพเกษตร การค้าขาย และวิถีชีวิตได้เป็นอย่างดี

ในด้านศักยภาพของกลุ่มผ้าต้นมือพบว่าเป็นงานอาชีพที่มีมานานกว่า 20 ปี โดยเริ่มจากกลุ่มเล็ก ๆ มีการรวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการจนถึงปี 2542 ได้มีการรวมกลุ่มขึ้นเป็นครั้งแรกมีสมาชิก 8 คน ซึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นที่รู้จักของคนในจังหวัดแพร่และตลาดต่างจังหวัดทั่วไปเนื่องจากเป็นสินค้าภูมิปัญญาที่มีความประณีต สวยงาม สามารถจำหน่ายได้ราคาสูง ผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็ง คอยส่งเสริมสมาชิกและแสวงหาการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นสมาชิกของกลุ่มยังมีความสามารถหลากหลายทั้งด้านการผลิต การตลาด การประชาสัมพันธ์และการประสานหาแหล่งสนับสนุน และสมาชิกมีช่วงอายุที่หลากหลายตั้งแต่ 11-76 ปี ซึ่งจะทำให้เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน และในกลุ่มมีสมาชิกที่เป็นภูมิปัญญาด้านการทำผ้าต้นมืออยู่หลายคนที่จะสามารถถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นหลังได้อย่างดี นอกจากนั้นผู้นำชุมชน ยังให้การสนับสนุน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ประธานกลุ่มแม่บ้าน ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นเช่นเทศบาลยังให้การสนับสนุน โดยการจัดเวทีประชาคมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สินค้าของกลุ่มเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าต้นมือ

จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผ้าต้นมือนี้อาจร่วมกันสามารถนำเสนอผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่ม ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการที่ได้รับการที่ได้รับการแต่งตั้งจากสมาชิกโดยแบ่งออกเป็นสองฝ่ายคือคณะกรรมการบริหาร ซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วางแผนและประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายดำเนินการ ซึ่งแบ่งเป็นฝ่าย การตลาดและ

ประชาสัมพันธ์ ฝ่ายผลิตและตรวจสอบคุณภาพ ฝ่ายออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ฝ่ายการเงินบัญชี ฝ่ายธุรการและปฏิคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่ ในการดำเนินกิจกรรมอาชีพของกลุ่มทั้งในด้านการผลิต การควบคุมตรวจสอบคุณภาพ การพัฒนารูปแบบสินค้า การประชาสัมพันธ์ และการตลาด มีการตั้งกลุ่มในลักษณะเครือข่าย โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อยในกลุ่มใหญ่ให้บริหารจัดการกันในกลุ่ม มีตัวแทนของแต่ละกลุ่มเป็นคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายต่าง ๆ มีการเปิดรับสมัครใหม่เพื่อเพิ่มจำนวนสมาชิกและระดมทุนโดยการให้สมาชิกซื้อหุ้นเพื่อนำเงินมาเป็นกองทุนหมุนเวียนในกลุ่ม ให้สมาชิกร่วมกันวางโครงการและกำหนดกิจกรรมในการพัฒนากลุ่มทั้งด้านการผลิต การควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้า การตลาดและการพัฒนาสมาชิกให้มีทักษะฝีมือด้วยการฝึกอบรมโดยใช้วิทยากรในท้องถิ่น ซึ่งสามารถนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม

ในด้านการตลาดและช่องทางการจำหน่ายสินค้าผ้าต้นมือนั้น กลุ่มได้ร่วมกันสรุปรูปแบบและแนวทางการตลาดไว้ หลายแนวทางเช่น ตลาดในจังหวัด มีแหล่งกระจายสินค้า คือ กลุ่มเครือข่ายผ้าต้นมือในเทศบาลตำบลช่อแฮ ซึ่งจะมีผู้ค้าปลีกมาติดต่อเลือกซื้ออยู่เสมอ ศูนย์สินค้าเศรษฐกิจชุมชนช่อแฮ และศูนย์จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ตามแหล่งท่องเที่ยวและร้านค้าต่าง ๆ ด้านตลาดตามต่างจังหวัดนั้น กลุ่มฯ ได้ติดต่อเชื่อมโยงกับผู้ค้าปลีกในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ โดยสมาชิกกลุ่มสามารถผลิตและจำหน่ายกับลูกค้าได้เอง หรือจะฝากขายในกลุ่มขึ้นกับความสะดวกและเงินทุนสำรองของสมาชิก ในการแสวงหาช่องทางการตลาดใหม่ นั้นกลุ่มได้ร่วมกับเครือข่ายกลุ่มบ้านผ้า ส่งสินค้าเข้าคัดสรรเพื่อไปจำหน่ายในงานแสดงสินค้าส่งออกของกรมส่งออกและได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของจังหวัดเพื่อเป็นสินค้าส่งออกที่มแพคอารีนาเมืองทองธานี ซึ่งทำให้การกระจายสินค้าเป็นไปได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนั้นยังได้ทดลองจัดจำหน่ายในตลาดต่างประเทศโดยเป็นสินค้าประกอบผลิตภัณฑ์ไม้ยางพาราของ บริษัท ส.มั่งทอง ซึ่งได้รับคัดเลือกให้ไปจำหน่ายในงานแสดงวัฒนธรรมไทยที่เมืองฮุสตัน สหรัฐอเมริกา ในเดือนเมษายน 2547 ทำให้มีโอกาสมากขึ้นจะสามารถขยายช่องทางการตลาดในต่างประเทศ ส่วนหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนด้านการตลาดได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และสหกรณ์การเกษตร ซึ่งให้การสนับสนุนทั้งด้านการจดทะเบียนรับรองกลุ่ม เครื่องหมายการค้า เอกลักษณ์ของสินค้า การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่าย เป็นต้น นอกจากนั้นหลังจากสิ้นสุดโครงการวิจัยได้มีสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้ความสนใจที่จะสนับสนุนในเรื่องการจัดจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ตให้กับกลุ่มฯ โดย นายเกษม วิสวไพศาล ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพลองได้เสนอให้พื้นที่และจะดำเนินการนำข้อมูลบรรจุบนเว็บไซต์ซึ่งจะเป็นก้าวต่อไปของการพัฒนาด้านการตลาดสินค้าผ้าต้นมือของกลุ่ม

กลไกในการขับเคลื่อนและพัฒนากลุ่มผ้าต้นมือตำบลป่าแดง

เมื่อได้ร่วมรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าต้นมือ ณ ปัจจุบันแล้ว สมาชิกและผู้นำกลุ่มได้พูดคุยถึงการขับเคลื่อนต่อไปของกลุ่มฯ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง

และยั่งยืน มีการประชุมหาแนวทางการขับเคลื่อนและพัฒนางานของกลุ่มในช่วงต่อไป ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. แนวทางการขับเคลื่อนกลุ่มสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืน โดย

1.1 ด้านการบริหารจัดการควมมีสำนักงานหรือที่ทำงานกลุ่มซึ่งสามารถจัดเก็บเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสินค้าของกลุ่ม เนื่องจากสถานที่วัดเป็นที่สาธารณะที่มีผู้มาใช้งานตลอดเวลาเหมาะสำหรับการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การรวมกลุ่มทำกิจกรรมแต่ไม่เหมาะสำหรับจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ ที่ประชุมจึงเห็นร่วมกันว่าควรมีสถานที่กลุ่มที่เป็นเอกเทศ มีป้ายชื่อกลุ่ม และมีสมาชิกผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำงานที่ศูนย์ แต่ในระยะแรกขอใช้สถานที่บ้านของป้าบัวเหลียม ปาละ ไปก่อน

1.2 การถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำผ้าด้นมือแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในตำบลเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการทำผ้าด้นมือ

1.3 ด้านการพัฒนารูปแบบสินค้า กลุ่มฯ เห็นว่าควรจะประสานกับสถานศึกษา ทางอาชีวศึกษาจัดกิจกรรมประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าด้นมือ การแข่งขันสอยผ้า ด้นผ้า เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาส่งผลงานเข้าประกวดและเข้าร่วมการแข่งขัน

1.4 ด้านการตลาดนั้น ที่ประชุมเห็นว่าเครือข่ายผ้าด้นมือเทศบาลตำบลช่อแฮควรจะต้องทำงานโดยให้ตัวแทนของกลุ่มผ้าด้นมือทั้ง 7 กลุ่มร่วมกันวางแผนการตลาด ประชาสัมพันธ์ และช่องทางการตลาดผ้าด้นมือ ให้เป็นปึกแผ่น และควรมีมาตรฐานสินค้าเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน โดยแต่ละกลุ่มจะต้องผลิตสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองด้วย ในการจัดจำหน่าย เครือข่ายอาจมอบหมายให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือตัวแทนหลาย ๆ กลุ่มนำสินค้าออกจำหน่ายด้วยกัน เพื่อลดต้นทุนทางการตลาดของทุกกลุ่ม นอกจากนั้น ที่ประชุมยังเห็นว่าการจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต มีความจำเป็นมากขึ้น ดังนั้นกลุ่มจะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะในเรื่อง E- Commerce ก่อน

1.5 ด้านการหาแหล่งทุน ในกรณีที่กลุ่มฯ ไม่มีทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมเพียงพอ นั้น สมาชิกสามารถรวมกลุ่มกันยื่นขอกู้จากกองทุนหมู่บ้าน หรือ สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์บ้านพันเชิงซึ่งได้จัดตั้งเป็นสหกรณ์เต็มรูปแบบ จดทะเบียนเรียบร้อยแล้วและกำลังเปิดรับสมาชิกอยู่ โดยผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกจะต้องซื้อหุ้นและมีเงินออมตามจำนวนและระยะเวลาที่กำหนดก็จะสามารถกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาลงทุนได้ และนอกจากนั้นสหกรณ์ยังมีการปันผลคืนให้กับสมาชิกทั้งปันผลเงินค่าหุ้นและปันผลจากดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งที่ประชุมเห็นด้วย และสนับสนุนว่าสมาชิกกลุ่มผ้าด้นมือคนใดที่มีความพร้อมก็สามารถสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์บ้านพันเชิงได้เลย

1.6 ด้านการพัฒนาทักษะฝีมือของสมาชิก เพื่อเพิ่มกำลังการผลิต และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หน่วยงานสนับสนุนภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญนอกเหนือจากเทศบาลตำบลช่อแฮที่ให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนมาตลอด เช่น สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น

2. กลไกในการขับเคลื่อนและพัฒนากลุ่มผ้าด้นมือ

กลุ่มได้กำหนดบทบาทของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ แกนนำในแต่ละด้านเพื่อให้เกิด

การขับเคลื่อนของกลุ่มไปอย่างต่อเนื่อง คือคณะกรรมการฝ่ายบริหารซึ่งเป็นฝ่ายกำหนดนโยบายและประสานงานฝ่ายต่าง ๆ โดยมีประธานคอยประสานกับฝ่ายต่าง ๆ และให้สะดวกรวดเร็ว และหน่วยงาน องค์กรที่ให้การสนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการดำเนินการนั้นแกนนำในการขับเคลื่อนคือคณะกรรมการฝ่ายดำเนินการซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม จึงรับรู้ปัญหาและความต้องการของสมาชิกดีและมีความคล่องตัวในการประสานงานและดำเนินกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

3. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการศึกษา

จากการดำเนินการวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าต้นมือทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหมู่สมาชิก ความเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างการบริหารจัดการและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานของกลุ่ม และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชนซึ่งสามารถสรุปประเด็นได้ 4 ประเด็น ดังนี้

3.1 ด้านความเปลี่ยนแปลงในหมู่สมาชิก

หลังจากสิ้นสุดการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า สมาชิกของกลุ่มผ้าต้นมือบ้านป่าแดงมีการพัฒนาขึ้นจากการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเวทีวิจัยดังนี้

- เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการเปิดรับความคิดและแนวทางใหม่ ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะการคิดแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยจะเห็นได้จากเมื่อสมาชิกได้สรุปปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อนและโอกาสของกลุ่มแล้ว ได้ร่วมกันวางแผนทางการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เช่น จัดฝึกอบรมให้กับสมาชิกใหม่ โดยใช้วิทยากรและภูมิปัญญาภายในกลุ่ม โดยไม่ต้องไปหาวิทยากรจากที่อื่น มีการส่งตัวแทนกลุ่มเข้าเป็นคณะกรรมการฝ่ายบริหารและฝ่ายดำเนินงานโดยแต่ละกลุ่มจะเสนอชื่อตัวแทนกลุ่มตนเข้าทำงานตามความสามารถและความถนัด

- เกิดการพัฒนาฝีมือและทักษะในการทำผ้าต้นมือ ทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นและแน่นอนขึ้น เช่น นางบุญทวี สาใจ สมาชิกใหม่ที่สามารถพัฒนาทักษะการด้นจนได้รับงานต้นผ้าใหม่มาติดให้กับกลุ่มบ้านผ้า มีรายได้สูงกว่ารับจ้างกลุ่มอื่น สมาชิกใหม่ 5 คนที่ได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการผลิตผ้าต้นมือสามารถนำความรู้และเทคนิควิธีการมาสอนกันเองในกลุ่ม จนสามารถผลิตงานที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดได้และรับงานจากกลุ่ม และเครือข่ายผ้าต้นมือไปทำอย่างต่อเนื่องทำให้และความรู้สึกว่ามีอาชีพมั่นคงมากขึ้นเช่น อวรรณ กองกาญจน์ และธานี ปลาสาต ที่มีผู้มาจ้างให้สอยผ้าอย่างต่อเนื่องและเมื่อว่างจากการรับจ้างก็ทำงานของตนเอง โดยสอยและเย็บเฉพาะชิ้นหน้าของผ้าคลุมเตียงขายให้กับสมาชิกและกลุ่มเครือข่ายในเทศบาลไปประกอบและด้นเป็นผืน มีรายได้ต่อเนื่องจึงไปซื้อจักรเย็บผ้าระบบเงินผ่อนมาใช้ในการเย็บประกอบผืนผ้า

- เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม ความสามัคคีและความเป็นเจ้าของร่วมกันคือเมื่อแรกเริ่มกระบวนการวิจัยนั้น สมาชิกที่มีฐานะไม่ค่อยดีและส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ มักไม่ค่อยกล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าซักถามและแสดงความคิดเห็น แต่เมื่อมีได้ดำเนินการทดลองปฏิบัติรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มแล้ว มีการจัดเวทีติดตามประเมินผล พบว่าสมาชิกเหล่านี้มีความเชื่อมั่นใน

ตนเองมากขึ้น กล้าพูดและแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เนื่องจากได้ลงมือปฏิบัติและได้พบปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง จนสามารถพัฒนาฝีมือและสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

- เกิดกระบวนการคิดที่เป็นระบบมากขึ้น สังเกตได้จากการที่สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการดำเนินการกิจกรรมกลุ่มทั้งด้านการผลิต การจำหน่ายและด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์โดยให้ความสำคัญกับเครือข่าย ซึ่งจะสามารถเอื้อประโยชน์ให้กันและกัน มีการแสวงหาการสนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานสนับสนุน และมอบหมายบุคลากรของกลุ่มประสานงานและจัดทำโครงการเสนอ นอกจากนี้ความเป็นอิสระหรือเป็นคู่แข่งกันในหมู่สมาชิกที่เป็นผู้ผลิตทั้งในกลุ่มและนอกกลุ่มเปลี่ยนไปเป็นความร่วมมือร่วมใจ เห็นได้จากการเชื่อมโยงกับเครือข่ายผ้าต้นมือกลุ่มอื่น ๆ วางแผนและทำกิจกรรมร่วมกัน

3.2 ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการ บทบาทหน้าที่คณะกรรมการและสมาชิก

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาสภาพ ศักยภาพ ปัญหา จุดอ่อน จุดแข็ง และโอกาสของกลุ่มฯ ร่วมกัน เพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของสมาชิกและชุมชน ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม จากแรกเริ่มมีคณะกรรมการเพียง 3 คน เป็นคณะกรรมการสองฝ่ายคือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายดำเนินการ ซึ่งได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ อย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างคล่องตัว และจัดคนเข้าทำงานตามความรู้ความสามารถโดยให้สมาชิกเป็นผู้เลือกตัวแทนในกลุ่มของตนไปทำหน้าที่คณะกรรมการ ซึ่งมีวาระการทำงานที่แน่นอน นอกจากนั้นยังมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก การบริหารจัดการเงินกองทุน และการจัดสรรผลประโยชน์และผลกำไรอีกในหมู่สมาชิกอีกด้วย

3.3 ความเปลี่ยนแปลงในด้านการดำเนินงานของกลุ่ม

การทดลองรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่ผ่านมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง วิธีการดำเนินการของกลุ่มจากการทำงานแบบตั้งรับเป็นเชิงรุก คือ เมื่อตั้งกลุ่มระยะแรกนั้น การขับเคลื่อนส่วนใหญ่จะมาจากผู้สนับสนุน คือผู้นำชุมชน เช่นนางแสงพลอย มั่งทอง ซึ่งจะคอยแจ้งข่าวเกี่ยวกับการตลาด และงานส่งเสริมสินค้าหรือแหล่งทุนโครงการจากหน่วยงาน และองค์กรสนับสนุนต่างๆ กลุ่มและสมาชิกเป็นเพียงปฏิบัติตามแนวทางที่ได้รับ เมื่องานจบก็เลิกกันไป ต่างคนต่างผลิต ในปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นกลุ่มผ้าต้นมือที่มีสมาชิกเพิ่มขึ้น มีโครงสร้างการบริหารจัดการ มีคณะกรรมการมีบทบาทหน้าที่ มีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน ในลักษณะขององค์กรมากขึ้น มีการจัดเก็บเอกสาร มีการสื่อสารกันมากขึ้นกว่าเก่า ถึงแม้ว่าจะใช้วิธีการสื่อสารแบบเดิมคือการบอกด้วยปาก แต่เมื่อมีการประชุมจะมีการจดบันทึกการประชุมและสรุปผลการประชุมให้สมาชิกทราบ นอกจากนั้นการที่มีคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ทำให้มีแผนปฏิบัติงานของฝ่ายโดยสมาชิกกลุ่มสามารถเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเหล่านั้น การติดตามประเมินผล ทั้งด้านการพัฒนาทักษะฝีมือให้กับสมาชิก ผลประโยชน์ของสมาชิก การผลิตและควบคุมคุณภาพ การจัดจำหน่าย และการประสานแหล่งทุนและองค์กรสนับสนุน เป็นต้น

3.4 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชุมชน

จากการดำเนินโครงการวิจัยได้มีการเชิญพระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำสตรี ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ตัวแทนเครือข่ายผ้าต้นมือ ตัวแทนเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ตัวแทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ข้อเสนอแนะ ให้แนวทางแก้ปัญหา ทำให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้เรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา ทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ และมีทักษะในการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการวิจัยซึ่งมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น จะเห็นได้จากการทำประชาคมหมู่บ้านเพื่อคัดเลือกสินค้า OTOP การศึกษาปัญหาของหมู่บ้านเพื่อจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพประชาชนเป็นต้น นอกจากนั้น ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนทางอ้อมคือ การที่กลุ่มผ้าต้นมือมีความเป็นปึกแผ่นสามารถผลิตสินค้าจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่องทำให้เศรษฐกิจของสมาชิกดีขึ้น มีการจับจ่ายซื้อสินค้าในชุมชนมากขึ้น นอกจากนั้น สินค้าผ้าต้นมือก็ยังทำให้คนทั่วไปรู้จักตำบลป่าแดงมากขึ้น โดยจะเห็นได้จากการที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเลือกซื้อสินค้าในกลุ่มมากขึ้น ทำให้ชาวบ้านที่มีสินค้าพื้นบ้านอื่น ๆ พลอยขายดีไปด้วย เกิดเป็นวิถีชุมชนที่มีความหลากหลายและเอื้อต่อกัน ชุมชนมีความเข้มแข็ง

5. องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผ้าต้นมือ

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนาเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าต้นมือพบว่าม้องค์ความรู้เกิดขึ้น ที่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานได้ ดังนี้

5.1 การมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของในหมู่สมาชิกและคณะกรรมการเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่มไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้ที่รับผิดชอบงานแต่ละด้านจะต้องพยายามให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความสามารถ ไม่ปิดกั้นทางความคิด และที่สำคัญการแบ่งปันผลประโยชน์จะต้องชัดเจนและเป็นธรรม ซึ่งหากสมาชิกพึงพอใจกับการร่วมกิจกรรมแล้วก็จะย่อมจะมีแรงจูงใจที่จะพัฒนางานได้จนสุดความสามารถของแต่ละคน เช่น กรณีค่าจ้างแรงงานในการทำผ้าต้นมือ ที่ทั้งผู้ผลิตและผู้รับจ้างจะยกมาเป็นข้ออ้างในการกำหนดราคา เมื่อสมาชิกทั้งผู้ผลิตและผู้รับจ้างมาร่วมเวที ได้รับฟังแนวคิด เหตุผลที่น่าเชื่อถือและข้อเสนอแนะจาก ผู้ร่วมเวทีคนอื่น ๆ ความเป็นปฏิกิริยาในเรื่องค่าจ้างก็ลดลง ผู้ที่รับจ้างก็เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนาฝีมือ เพื่อให้ผลงานของตนออกมาดี ให้สินค้าของกลุ่มสามารถขายได้ในราคาที่แพงขึ้นและตัวเองก็จะได้รับค่าจ้างมากขึ้น ซึ่งเป็นการมองอย่างเป็นระบบที่ยั่งยืน ไม่ใช่มองเฉพาะตัวเองอีกต่อไป

5.2 ได้กระบวนการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ซึ่งเป็นเรื่องที่ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความสำคัญมาในอดีต มักประกอบอาชีพตามความเคยชิน ไม่มีการศึกษาแนวโน้ม ความต้องการของตลาด การพัฒนารูปแบบสินค้า การเพิ่มมูลค่าสินค้า การสร้างเอกลักษณ์สินค้า การปกป้องสิทธิของตน เพราะถือว่าเป็นเรื่องไกลตัว ถึงแม้ว่าการบริหารจัดการกลุ่มผ้าต้นมือต้องเป็นระบบ แต่ก็ต้อง มีการบูรณาการให้เข้ากับ การทำงานของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนด้วย

5.3 ได้รูปแบบการสนับสนุนของภาครัฐต่อประชาชนว่าการที่รัฐจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนนั้นหากให้ชุมชนได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาของตัวเองก่อนและรัฐให้การสนับสนุนในส่วนที่ประชาชนยังขาด จะเกิดผลมากกว่าที่จะจัดทำโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่โดยไม่ได้อาศัยความต้องการของประชาชนและความเหมาะสมของโครงการ ซึ่งจะทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

อภิปรายผล

การบริหารจัดการกลุ่มผ้าดันมือที่ผ่านมาจะเป็นว่าประธานกลุ่มได้มีบทบาทในการจัดการให้กลุ่มได้มีการวางแผน วางนโยบายในการทำงาน มีการตั้งระเบียบข้อบังคับกลุ่ม มีการจัดองค์กร โดยมีโครงสร้างการบริหารจัดการเป็นฝ่ายต่าง ๆ และมีการคัดเลือกคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ให้ทำหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ เช่นฝ่ายการตลาดและประชาสัมพันธ์ ฝ่ายผลิตและตรวจสอบคุณภาพ ฝ่ายออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ ฝ่ายการเงินและบัญชี และฝ่ายธุรการและกฎหมาย โดยให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้รับประโยชน์ร่วมกันและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้กลุ่มมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น และประธานมีการติดตามตรวจสอบและสั่งการอย่างต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินไปด้วยดีจนสามารถขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นได้จำนวนหนึ่ง และสามารถสร้างเครือข่ายทั้งในด้านการตลาด การควบคุมคุณภาพ มาตรฐานและราคาสินค้าผ้าดันมือขึ้น สมาชิกได้รับการส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะและเทคนิควิธีการ สามารถรับงานและสร้างรายได้มากขึ้น มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนกิจกรรมการผลิต การออกแบบและพัฒนาคุณภาพสินค้า และหาช่องทางการตลาดอย่างต่อเนื่องจนได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนจังหวัดในการนำสินค้าออกแสดงและจำหน่ายในงานแสดงสินค้าส่งออก แสดงให้เห็นว่าประธานกลุ่มได้ทำบทบาทหน้าที่ในฐานะผู้จัดการอย่างเต็มที่ ตามที่ธงชัย สันติวงษ์ (2536: 5-15) กล่าวว่า การจัดการเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้องค์การบรรลุความสำเร็จได้โดยรวม ซึ่งมีกระบวนการได้แก่ การวางแผน (Planning) ทั้งในด้านการผลิต การตลาด การพัฒนากำลังคน การแสวงหาแหล่งทุน และทรัพยากรอื่น ๆ มีการจัดองค์กร (Organizing) โดยการวางโครงสร้างองค์กรเป็นฝ่ายต่าง ๆ เป็นแผนก มีการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) โดยให้ทุกตำแหน่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม มีการสั่งการ (Directing) โดยใช้ทักษะการสื่อสารและอาศัยวิธีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล และมีการควบคุม (Controlling) โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าการทำงานมีผลสำเร็จตามแผนที่ตั้งไว้

ในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกนั้น สมาชิกได้มีส่วนร่วมตั้งแต่การร่างกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม การเลือกประธานกลุ่ม การตั้งกติกาในการบริหารและใช้เงินกองทุนกลุ่ม มีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและวางแผนแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่ม และที่สำคัญมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ จากการทำกิจกรรมกลุ่มและจากแบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสมาชิกทุกคนมีส่วนได้รับประโยชน์จากการดำเนินของกลุ่มมากที่สุด สมาชิกได้รับมอบหมายหน้าที่และสามารถแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม สมาชิกมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการควบคุมคุณภาพสินค้าผ้าดันมือและ มีส่วนร่วมในการหาตลาดและออกจำหน่ายสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับ ไพรัตน์ เตชรินทร์ (2529: 6-7) ที่กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จว่า ได้แก่ การร่วมศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนและความต้องการของชุมชน ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการแก้หรือลดปัญหาร่วมวางแผนงานโครงการหรือกิจกรรม ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากร ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารและพัฒนางาน ร่วมลงทุนตามความสามารถของตน และร่วมควบคุม ติดตามประเมินผลเป็นต้น แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมนี้เป็นไปตามแนวทางที่จะช่วยพัฒนากลุ่มอาชีพผ้าต้นมือให้มีความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ในด้านการผลิตการควบคุมคุณภาพและการจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม ได้มีการระดมความคิดเห็นจากหลายฝ่ายเช่น ตัวแทนหน่วยงานสนับสนุนภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ สมาชิก นักเรียนนักศึกษาและผู้สนใจ ทำให้ได้แนวคิดและแนวทางในการปฏิบัติที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดผลดีเป็นอันมาก เช่น การสร้างเอกลักษณ์ เครื่องหมายการค้า การรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การบอกรายละเอียดสินค้า (story) การปรับเปลี่ยนคู่แข่งให้เป็นคู่ค้า เป็นเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับเทคนิคการรวมกลุ่มชุมชนเพื่อสร้างแนวทางใหม่ของชูศักดิ์เดชเกรียงไกรกุล (2545:61) ที่เสนอแนะแนวทางการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถทำได้โดยการรับสมาชิก และพัฒนาโครงการนำร่อง สมาชิกควรมาจากหลาย ๆ กลุ่ม แล้วระดมความคิดเห็นโดยบอกถึงปัญหาและความต้องการที่จะให้บรรลุใหม่เช่น ต้องการหาลูกค้าใหม่ ช่องทางการตลาดใหม่ คุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ใหม่ คู่ค้าใหม่หรือการสนับสนุนจากภาครัฐ ในการระดมความคิดเห็นไม่ควรปฏิเสธความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ ให้จัดบันทึกไว้แล้วนำมาคัดเลือก และทำเป็นโครงการนำร่องภายใน 100 วัน และสรุปผลพิจารณาว่าโครงการนำร่องใดมีศักยภาพก็ขยายผลในเชิงพาณิชย์ได้ สำหรับการหาเป้าหมายผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลนั้นให้ทำผลิตภัณฑ์นำร่องขายในท้องถิ่นก่อนแล้วหาข้อมูลจากลูกค้าเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าส่วนใหญ่ แล้วค่อยขยายไปยังชุมชนอื่น หรือประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดเวทีเพื่อระดมความคิดเห็นจากบุคคลหลายฝ่าย ควรคำนึงถึงเวลาที่สะดวกและเหมาะสมสำหรับผู้ร่วมเวทีทุกคน ควรมีการนัดหมายล่วงหน้า และมีการขอคำตอบรับในการเข้าร่วมเวทีด้วย เพื่อจะได้เตรียมสถานที่ อุปกรณ์ อาหารและเครื่องดื่มได้ครบ
2. ผู้ดำเนินการจัดเวทีระดมความคิดเห็นควรมีกิจกรรมที่กระตุ้น 惹ให้เกิดความคิดและอยากร่วมเสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่
3. การแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นควรมีความสามารถและประสบการณ์ที่หลากหลาย มีวัยและความคล่องตัวที่แตกต่างกัน จะทำให้งิจกรรมระดมความคิดเห็นได้ข้อมูลและแนวทางที่หลากหลาย โดยผู้ที่เป็นเด็กมีความคล่องตัวทำหน้าที่จัดบันทึกให้ผู้ใหญ่ ผู้ที่มีประสบการณ์บอก
4. ในการระดมความคิดเห็นควรให้ทุกคนได้มีโอกาสพูดแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือนี้มีการดำเนินการเป็น 2 ระยะ ในระยะที่ 1 นั้นคณะวิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีเวลา เพียงพอสำหรับการหาข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล วางแผนการดำเนินงาน แต่ในระยะที่ 2 การทดลองรูปแบบนั้นต้องใช้เวลาค่อนข้างมากเนื่องจากการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการโดยใช้กิจกรรมการผลิต การควบคุมคุณภาพ มาตรฐาน การจำหน่าย และสินค้าที่ผลิตมีขั้นตอนมากใช้เวลาผลิตชิ้นละ 7-15 วัน หากมีเวลาเพิ่มขึ้นจากเดิมจะสามารถเห็นพัฒนาการของกลุ่มผ้าดันมือได้มากขึ้นด้วย

2. การทดลองรูปแบบการบริหารจัดการโดยใช้กิจกรรมการผลิตการควบคุมคุณภาพ และการจำหน่ายต้องใช้วัสดุฝึก เช่นผ้า ด้าย ไส้สังเคราะห์ และอุปกรณ์ ที่จำเป็นเช่น เฟรมชิงผ้า จักรเย็บผ้า ซึ่งกลุ่มต้องใช้เวลาในการระดมทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นทำให้การดำเนินงานล่าช้า การสนับสนุนทุนวิจัยควรสนับสนุนในเรื่องวัสดุฝึกด้วยจะทำให้โครงการวิจัยมีความคล่องตัวมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

ในการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือนี้มีข้อเสนอแนะจากการระดมความคิดในเวทีวิจัยในเรื่องการสำรวจความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งในช่วงระยะเวลาการวิจัยนี้กลุ่มใช้การจำหน่ายผ่านเครือข่าย และมีผู้ค้าปลีกมารับซื้อเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงเครือข่ายคือ กลุ่มบ้านผ้าได้จัดบันทึกสถิติยอดจำหน่ายของแบบ ลาย ขนาด และสี ของสินค้าไว้ซึ่งทำให้ทราบความต้องการของผู้บริโภคอย่างกว้าง ๆ ดังนั้นหากมีการศึกษาต่อไปควรศึกษาความนิยมและความต้องการสินค้าให้ทราบชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการผลิตและช่องทางการตลาด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จักรกริช สมใจ. ประวัติชุมชนบ้านป่าแดง.แพร่ : 2542 (อัตสำเนา)
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. ใน จักรกฤษ นรดิพดุงการ
การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ . 2527.
- ฉวีวรรณ วงศ์แพทย์ และคณะ. ความต้องการพัฒนาอาชีพผ้าต้นมือของกลุ่มสตรีตำบลป่าแดง
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่.2545 (อัตสำเนา).
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์.สรุปมติและข้อเสนอแนะจากการประชุมเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน:
นโยบายและกลวิธี,นครปฐม: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล,2527.
- ธนวัฒน์ สิงห์ศิริ. การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลป่าแดง อำเภอเมือง
จังหวัดแพร่ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,2545.
- ธงชัย สันติวงษ์. หลักการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,2536.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. รายงานการประชุมเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน:นโยบายและกลวิธี.
นครปฐม: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล,2527.
- นำชัย ทนุผล.การพัฒนาชุมชน:หลักการยุทธวิธี.เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้,
2529.
- _____. การตอบสนองของประชาชนที่มีผลต่อโครงการพัฒนาผู้นำท้องถิ่นระยะที่ 2.
เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, 2529.
- _____. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้นำการส่งเสริมการเกษตรใน 8 จังหวัดภาคเหนือ.
เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, 2532.
- นำชัย และสุนิสา ทนุผล .การพัฒนาชุมชน:หลักการและยุทธวิธี.เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยี
การเกษตรแม่โจ้, 2531.
- บุญทัน ดอกไธสงและธเนศ ต่วนชะเอม.กระบวนการวิธีการพัฒนาสังคมไทย. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์รัชดา. 2529.
- ประภัสสร ปัญญา. การศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีชนบทในเขตพื้นที่ชนบทยากจนจังหวัด
เชียงใหม่. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- ปรัชญา เวชสารัชช. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท.กรุงเทพฯ :
สถาบันไทยคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2528.
- ปวิต ถมยาวิทย์. การศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีต่อความสำเร็จของกลุ่มยุวเกษตรกรจังหวัด
กาญจนบุรี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2528.
- พลชนันท์ เพิ่มสุภัค และคณะ. การศึกษาความเห็นของกลุ่มสตรีแม่บ้านอาสาสมัครชุมชน
บ้านข้าวแคว ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ต่อโครงการกองทุนเพื่อการ
ลงทุนทางสังคม. ลำพูน : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ภาคพิเศษ จังหวัดลำพูน

รุ่งทิพย์ ศูนย์ตรง และคณะ. การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแหลมคุณหมื่นที่ 5 อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี. อดุตรดิตถ์ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ภาคเหนือ, 2546 (อัดสำเนา)

วรรณพร ชัดเชิง. การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.

วินิต เกตขำและคณะ .กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ . 2522.

วุฒิไกร ฐิตปัญญา. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระครูสถิตยสารธรรม (บุญทา ภักดี).แพร่ : โรงพิมพ์ไทยอุตสาหกรรมการพิมพ์, 2542.

ศิริวรรณ วงษ์สมบัติ. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอ สันทรายและอำเภอแม่ริมจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, 2533.

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ . ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชน ยากจน ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านเขาดิน ตำบลวังน้ำลัด อำเภอไพศาลี จังหวัด นครสวรรค์ . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2528.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มผ้า ดันมือบ้านป่าแดง
2. แบบติดตามผลการดำเนินงานการบริหารจัดการกลุ่มผ้าดันมือตำบลป่าแดง
3. แบบบันทึกการดูงานของกลุ่มผ้าดันมือบ้านป่าแดง

แบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มผ้าดันมือบ้านป่าแดง

ตอนที่ 1. สถานภาพผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล.....อายุ.....อาชีพหลัก.....

เริ่มทำผ้าดันมือเมื่อ ปี 25.....เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มผ้าดันมือเมื่อปี 25.....ชื่อหัวหน้ากลุ่ม.....

ลักษณะงานที่ท่านทำ ☐ เย็บลายต่อดอก ☐ สอย ☐ ดัน
 ☐ วาด/เขียนลายต้น ☐ เย็บประกอบเป็นผืน ☐ จำหน่าย

ปัจจุบันท่านมีรายได้จากการทำผ้าดันมือประมาณบาท/ เดือน

ตอนที่ 2. ผลการดำเนินงานของกลุ่มผ้าดันมือตั้งแต่เดือนกันยายน 2546- มกราคม 2547

2.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

1. ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการฝ่ายใด.....

ท่านทำหน้าที่อะไรในกลุ่มย่อย.....

2. การทำงานของท่านมีปัญหาอะไรบ้าง.....

.....

3. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุดปัจจุบันควรปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง

1.

2.

3.

4.

5.....

4. ท่านคิดว่าการบริหารเงินกองทุนควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรเพื่อให้สมาชิกได้ประโยชน์

สูงสุด

1.

2.

3.

4.

5.....

แบบติดตามผลการดำเนินงานการบริหารจัดการกลุ่มผ้าดันมือตำบลป่าแดง

แบบสอบถามนี้เพื่อรวบรวมข้อมูลการบริหารจัดการของกลุ่มผ้าดันมือตำบลป่าแดง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการทำวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผ้าดันมือที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มผ้าดันมือตำบลป่าแดง ขอความกรุณาโปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านลงในช่องว่างให้ชัดเจน

1. ชื่อ-สกุล.....2. อายุ.....ปี วุฒิกการศึกษา.....
3. อาชีพหลัก.....มีรายได้เฉลี่ย.....บาท ต่อปี
4. อาชีพเสริม 1.....2.....3.....
5. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มผ้าดันมือในปี.....ชื่อหัวหน้ากลุ่ม.....
6. ท่านมีความถนัดในขั้นตอนการผลิตผ้าดันมือขั้นตอนใดบ้าง 1.....
2.....3.....
7. ปัจจุบันท่านมีรายได้จากการทำผ้าดันมือเฉลี่ยเดือนละ.....บาท
8. ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มใหญ่หรือไม่.....ถ้ามี ทำหน้าที่อะไร
9. ท่านมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มย่อยหรือไม่.....ถ้ามี ทำหน้าที่อะไร
10. หลังจากการศึกษาดูงานท่านได้พัฒนาทักษะฝีมือขึ้นจากเดิมหรือไม่.....
11. ท่านต้องการให้กลุ่มมีการปรับปรุงการดำเนินงานเรื่องใดมากที่สุด.....
.....
.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มฯ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตรงกับความคิดเห็นของท่านต่อการบริหารจัดการกลุ่มผ้าดันมือ

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีคณะกรรมการแบ่งตามฝ่ายงานตามหน้าที่ ที่รับผิดชอบ					
2. คณะกรรมการทำงานตามหน้าที่ ที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่					
3. ตัวแทนกลุ่มที่เป็นคณะกรรมการนำข้อมูลมาเผยแพร่ให้สมาชิกในกลุ่มทราบ					

แบบบันทึกการดำเนินงานของกลุ่มผ้าต้นมือบ้านป่าแดง

ชื่อ-สกุล ผู้บันทึก.....

วันที่บันทึก.....

สถานที่ดูงาน.....

ชื่อกลุ่ม.....

สถานที่ตั้งกลุ่มมีสภาพเป็นอย่างไร สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย ชวนให้อยากซื้ออยากชมสินค้ามาก
น้อยเพียงใด

.....
.....
.....

สมาชิกกลุ่มมีทั้งหมดกี่คน.....คณะกรรมการมีกี่คน.....

สมาชิกมีหน้าที่อะไรบ้าง.....

.....
.....

มีการแบ่งงานกันอย่างไร

.....
.....

สมาชิกได้รับสวัสดิการ และผลประโยชน์อย่างไรบ้าง

.....
.....

หน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ มีอะไรบ้าง(เช่นฝ่ายผลิต ฝ่ายออกแบบและพัฒนา ฝ่ายการ
ตลาดและประชาสัมพันธ์ฯ)

.....
.....

จากการสอบถามและการสังเกตพบว่ากลุ่มมีจุดแข็ง อะไรบ้าง(ทั้งด้านการผลิตการพัฒนา การตลาด และการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ และได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานไหนบ้าง ได้รับความรู้และการฝึกอบรมจากไหน การเรียนรู้ของคนในกลุ่มเป็นอย่างไร)

.....

.....

มีแผนผังการบริหารจัดการกลุ่มอย่างไร มีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไรบ้าง

.....

.....

การผลิตมีลักษณะเด่นอย่างไร มีความสวยงาม แบบ สี คุณภาพของวัสดุ ขนาด มาตรฐานการผลิต ต้นทุนและค่าแรงงานในการผลิต และราคาขาย(สอบถามให้ละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่เราคิดว่าจะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มของเรา)

.....

.....

.....

.....

การตลาด มีขั้นตอนในการหาตลาดอย่างไร ใครเป็นผู้ติดต่อประสานงานบ้าง จำนวนคนที่ติดต่อประสานงานด้านการตลาด และบุคลิกของคนที่จะติดต่อประสานงานด้านการตลาดต้องมียุทธศาสตร์สำคัญอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

การผลิตมีกำไรหรือไม่ หากหักต้นทุนและค่าแรงงานแล้วมีกำไรประมาณเท่าไรต่อชิ้น

.....

.....

.....

.....

ข้อสังเกตอื่น ๆ ที่น่าสนใจ

.....

.....

ภาคผนวก ข

ตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 4 แสดงยอดขายสินค้าผ้าต้นมือและกำไรหักเข้ากองทุนกลุ่ม

ชื่อสมาชิก	ยอดขายที่แจ้งกลุ่ม				กำไรหักเข้ากองทุน			
	43	44	45	46	43	44	45	46
นางพุทธรา มั่งทอง	--	-	-	-	-	-	-	-
นางบัวเหลี่ยม ปาละ	42,000	57,000	24,000	-	840	1,150	460	-
นางบัวผัน รุ่งเรือง	2,500	-	-	-	250	20	-	-
นางสมบุรณ์ แดงจีน	33,500	27,000	17,500	-	670	530	350	-
นางบัวลอย ลายดี	6,000	-	-	-	120	-	-	-
นางสุพัตรา นวลจันทร์	--	-	-	-	-	-	-	-
นางธีรกุล ทองคำ	3,000	-	-	-	60	-	-	-
รวม	87,000	84,000	41,500	-	1,970	1,700	810	-

ตารางที่ 5 แสดงสถานภาพของผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะโครงการวิจัย ระยะที่ 1

สถานภาพ	N=63	
	จำนวน	ร้อยละ
- ผู้ผลิตและจำหน่ายผ้าต้นมือ	8	12.70
- พระสงฆ์	1	1.59
- ตัวแทนกลุ่มอาชีพอื่นๆ	3	4.76
- ตัวแทนเยาวชน	2	3.17
- ผู้นำชุมชน	5	7.94
- ผู้รับจ้างทำผ้าต้นมือ	10	15.87
- แม่บ้านที่สนใจฝึกหัดทำผ้าต้นมือเป็นรายได้เสริม	15	23.81
- นักเรียน นักศึกษา	7	11.11
- ผู้รับจ้างทำผ้าบาติก	3	4.76
- ผู้นำองค์กร/หน่วยงานภาครัฐ	9	14.29

ตาราง 6 แสดงอายุ และวุฒิการศึกษาของผู้ร่วมเวทีในโครงการวิจัยฯ ระยะที่ 1

รายการ		N=63	
		จำนวน	ร้อยละ
อายุ	-12-20	9	14.29
	-21-30	3	4.76
	-31-40	22	34.92
	-41-50	15	23.81
	-51-60	11	17.46
	มากกว่า 60	3	4.76
วุฒิการศึกษา	- ป. 4	19	30.16
	- ป.6 /7	9	14.29
	- ม.3/ ม.ศ.3	11	17.46
	- ม.6 /ม.ศ. 5 / ปวช.หรือเทียบเท่า	15	23.81
	-ปวส.	2	3.17
	- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	7	11.11

ตาราง 7 แสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบติดตามผลการดำเนินงาน ครั้งที่ 1

สถานภาพ		จำนวนทั้งหมด=45 คน	
		จำนวน	ร้อยละ
อายุ	- 11- 20	2	4.4
	- 21- 40	9	19.9
	- 41- 50	23	51.0
	- 51- 60	11	22.5
	- มากกว่า 60	1	2.22
อาชีพหลัก	- การเกษตร	12	26.7
	- แม่บ้าน	14	31.1
	- รับจ้างทั่วไป	7	15.6
	- ค้าขาย	7	15.6
	- เย็บผ้า	1	2.2
	- นักเรียน	2	4.4
	- นักธุรกิจ	1	2.2
	- ข้าราชการ	1	2.2
	- ไม่มีรายได้	13	28.9
	- 1,000-5,000	19	42.2
รายได้จากอาชีพหลัก/เดือน	- 5,001-10,000	6	13.3
	- 1,001- 50,000	5	11.2
	- 50,001-ขึ้นไป	2	4.4
อาชีพเสริม	- ทำผ้าดันมือ	34	75.6
	- เย็บผ้า	1	2.2
	- จำหน่ายผ้าดันมือ	3	6.7
	- ทอผ้า	1	2.2
	- ค้าขายของที่ระลึก	5	11.1
	- พัฒนางองค์กรสตรี	1	2.2
	- ยังไม่มีรายได้	3	6.6
รายได้จากการทำผ้าดันมือ/เดือน	- มีรายได้ 200-500	25	55.5
	- มีรายได้ 501-1,000	6	13.4
	- มีรายได้ 1,001-2,500	6	13.4
	- มีรายได้ 2,501-5000	5	11.1

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร
จัดการกลุ่มผ้าต้นมือตำบลป่าแดง อ. เมือง จ. แพร่

รายการประเมิน	จำนวนทั้งสิ้น 45		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1.มีตัวแทนลุ่มย่อยทำหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสม	3.77	.88	มาก
2. คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายมีคุณสมบัติเหมาะสมและรับผิดชอบเต็มที่	3.80	.66	มาก
3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมกลุ่มให้สมาชิกทราบสม่ำเสมอ	3.87	.69	มาก
4. ท่านได้รับมอบหมายหน้าที่ และสามารถแสดงความคิดเห็นในกลุ่มของท่าน	3.71	.89	มาก
5.ท่านทราบนโยบาย แผนปฏิบัติงานและโครงการของกลุ่ม	3.71	.94	มาก
6.ท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการควบคุมคุณภาพสินค้าผ้าต้นมือ	3.51	.99	มาก
7. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าแรงตามระดับคุณภาพฝีมือ	3.24	.95	ปานกลาง
8. ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด	3.22	.88	ปานกลาง
9. ท่านมีส่วนร่วมในการหาตลาดและออกจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม	3.13	1.01	ปานกลาง
10.ท่านทราบข้อมูลการเงิน-บัญชีตลอดจนวัสดุครุภัณฑ์ของกลุ่ม	3.26	1.01	ปานกลาง
11. ท่านคิดว่าสมาชิกทุกคนมีส่วนได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม	3.96	.64	มาก
เฉลี่ยรวม	3.56	.87	มาก

ภาคผนวก ค

ภาพการจัดกิจกรรมของโครงการวิจัย

ภาพที่ 13 เวทีวิจัยครั้งที่ 1

ภาพที่ 14 สมาชิกกำลังหัดต้น

ภาพที่ 15 ผ้าคลุมเตียงลายดาวเล็ก

ภาพที่ 16 ประธานกลุ่มดูสมาชิกสาธิตการด้น

ภาพที่ 17 แบ่งกลุ่มย่อยร่วมกันหารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม

ภาพที่ 18 หัวหน้าโครงการและทีมวิจัยร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน

ประวัติคณะวิจัย

1. นางแสงพลอย มั่งทอง ประธานสภาพัฒนาสตรีจังหวัดแพร่ หัวหน้าโครงการ

ตำแหน่ง ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองแพร่

ประวัติการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผลงานวิจัย การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดแพร่

ผลงานดีเด่น-โล่ “ผู้หญิงเก่ง” จากสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายเพื่อการพัฒนาและสมาคม

ส่งเสริมสถานภาพสตรี สาขา ผู้นำท้องถิ่นและนักพัฒนา

-โล่บัณฑิตผู้มีผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาชุมชน จากสถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์

เสนอธรรมจักร ประเภทส่งเสริมการพัฒนาชุมชนและสงเคราะห์ประชาชน ประจำปี 2542

-โล่ผู้นำสตรีอาสาพัฒนาชุมชนเข้มแข็งดีเด่นประจำปี 2542 กรมการพัฒนาชุมชน

-ประกาศเกียรติคุณสภาวัฒนธรรมจังหวัดแพร่ เป็นผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรมของจังหวัดแพร่

ที่อยู่ 84/2 หมู่ 2 ตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

2. นางสาวฉวีวรรณ วงศ์แพทย์ บ้านเลขที่ 104/1 หมู่ 3 ตำบลป่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 8 หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

ประวัติการศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผลงานวิจัย 1. สภาพการบริหารงานวิทยาลัยชุมชนเวียงโกศัยในวิทยาลัยเกษตรกรรมแพร่

2. ปัญหาและความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษเทคโนโลยีการเกษตรของนักศึกษาชั้นปวส. 1 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

3. การบริหารงานวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ตามโครงการปฏิรูปการศึกษา

4. การศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชา

เกษตรกรรม ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่

3. นางมณี ม่วงทอง บ้านเลขที่ 80 หมู่ 3 ตำบลป่าแดง อ. เมือง จ. แพร่

ตำแหน่ง นักประชาสัมพันธ์ 7 หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ สปจ.แพร่

ประวัติการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผลงานวิจัย ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

สพอ. เมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ผลงานอื่น ๆ - ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำจังหวัดแพร่

- ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เสียงแพร่

- นักจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษา 3 สถานี

-หนังสือของดีจังหวัดแพร่เอกสารค้นคว้าประกอบการเรียนโรงเรียนสังกัด สปจ. แพร่

4.นางบัวเหลี่ยม ปลายะ หมู่ที่ 3 ตำบลป่าแดง อ. เมือง จ. แพร่

ตำแหน่ง รองประธานกลุ่มผู้ผลิตผ้าต้นมือ ตำบลป่าแดง อ.เมือง จ.แพร่

ประวัติการศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนการช่างสตรีแพร่(วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัจจุบัน)

ผลงาน

- เற்றுญกกลุ่มแม่บ้านสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ครูผู้สอนวิชาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า
- ผู้ริเริ่มทำผ้าต้นมือคนแรกของตำบลป่าแดง
- แกนนำจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตผ้าต้นมือตำบลป่าแดง

5. นางสาวเกษร ปลายาศ บ้านเลขที่ 95 หมู่ 2 ต.ช่อแฮ อ.เมือง จ. แพร่

ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลช่อแฮ อ. เมือง จ. แพร่

ประวัติการศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์

ผลงานอื่น ๆ - อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลช่อแฮ

- ประธานธนาคารหมู่บ้านพันเชิง
- ผู้ก่อตั้งสหกรณ์ชาวสวนเมี่ยงบ้านแม่ลัว

6. นางบัวผัน รุ่งเรือง บ้านเลขที่ หมู่ที่ 2 ตำบลป่าแดง อ. เมือง จ. แพร่

ตำแหน่ง ประธาน กลุ่มผู้ผลิตผ้าต้นมือ หมู่ 2 ตำบลป่าแดง อ.เมือง จ.แพร่

7. นายอำพร ปัญญาพยัคฆ์ บ้านเลขที่ 129/2 หมู่ 6 ตำบลช่อแฮ

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน 5 รับผิดชอบพื้นที่ตำบล ป่าแดง- ช่อแฮ

ผลงาน - รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการแก้ไขความยากจน(กขคจ.) พื้นที่ตำบลป่าแดง-ช่อแฮ

- คณะกรรมการประสานและติดตามโครงการกองทุนหมู่บ้านพื้นที่ตำบลป่าแดง-ช่อแฮ
- รับผิดชอบการดำเนินงานพัฒนาอาชีพกลุ่มสตรี เยาวชน พื้นที่ตำบลป่าแดง-ช่อแฮ
- รับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
- รับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

8 . นางสาวเพ็ญศรี ศิริวัฒนารักษ์ บ้านเลขที่ 203 หมู่ 2 ต. ป่าแดง อ.เมือง จ. แพร่

ตำแหน่ง สมาชิกกลุ่มผ้าต้นมือ

ประวัติการศึกษา ป.กศ. วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์

ผลงานวิจัย -

9. นายธนวัฒน์ สิงห์ศิริ บ้านเลขที่ 113/2 หมู่ 2 ตำบลป่าแดง

ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี นิติศาสตร์ บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์แผน ฯ สำนักงานอบต. อ. แม่ทะ จังหวัดลำปาง

ผลงาน - การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านป่าแดง หมู่ที่ 2 ตำบลป่าแดงอำเภอเมืองจังหวัดแพร่

ที่ปรึกษาและวิทยากร

1. นายสุขสวัสดิ์ บำรุงวงศ์ อุตสาหกรรมจังหวัดแพร่
2. นายบพิตร เกตวรารณ์ พัฒนาชุมชนจังหวัดแพร่
3. นางสาวสุกัญญา ไทยมานะ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่
4. นายสุพจน์ แสงชัย พาณิชย์จังหวัดแพร่
5. นายไพฑูรย์ จันทรมิตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่
6. นางศิริวรรณ พงศาชลิต ผู้จัดการศูนย์สินค้าพื้นเมืองบริเวณลานวัดพระธาตุช่อแฮ
7. นางสมบูรณ์ แดงจัน วิทยากรผ้าด้นมือ
8. นางเพ็ญพร เสนาสุทธิพร ประธานกลุ่มผู้ผลิตผ้าด้นมือบ้านพันเชิง
9. นายโกมล พาณิชพันธ์ ปราชญ์/ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปะ การออกแบบและผ้าโบราณ
10. นายแพทย์ชาญชัย ศิลปอวยชัย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่